

Nr 6

ORGAN FÖR SVENSKA BRANDKÅRERNAS RIKSFÖRBUND
 Jakobsgatan 14, Stockholm C - Tel. 21 36 06 - Postgiro 48 70
 Redaktör och ansvarig utgivare: A. Ekberg

1952
 34 ÅRG.

Ordförandebyte i Riksförbundet

Landshövding Bo Hammarskjöld

Landshövding Eije Mossberg

Vid Svenska Brandkårernas Riksförbunds årsmöte den 27 maj meddelade landshövding Bo Hammarskjöld, att han på grund av bristande tid icke önskade ifrågakomma för återval som Riksförbundets ordförande. Riksförbundets tacksambet för landshövding Hammarskjölds högt skattade 13-åriga ordförandeskap tog sig bl. a. uttryck i, att han utsågs till hedersledamot i Riksförbundet.

Till ny ordförande i Riksförbundet utsåg årsmötet landshövding Eije Mossberg. Ett lyckligare val kunde näppeligen träffats. Den nyvalde ordföranden tog också alla årsmötesdeltagarna med storm genom det anförande, han höll i samband med årsmötesmiddagen.

I välkomsthälsningen från Sveriges alla brandkärer till den nyvalde ordföranden inlägges den förhoppningen, att kårerna i sitt arbete skola motsvara ordförandens förväntningar.

A. Ekberg.

(Redogörelse för årsmötet inflyter i julinumret.)

Förslag till nya bestämmelser för hotell och pensionat

En redogörelse av civilingenjör *Edo Kelter*.

Den 5 november 1948 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för handelsdepartementet att utse fem sakkunniga för att verkställa utredning av problem, som beröra den utländska turisttrafiken på Sverige samt att föreslå de ändringar och tillägg, som kunde finnas påkallade vid en översyn av gällande hotellstadga. För att lösa den senare uppgiften tillsattes en underkommitté av fem sakkunniga.

Sedan utredningsarbetet blivit färdigt överlämnade utredningen sitt betänkande jämte förslag till hotell- och pensionatförordning (Hotellförordning) den 26 oktober 1951. Betänkandet är publicerat i statens offentliga utredningar 1951:49 (Handelsdepartementet) under titeln "Turisttrafiken från utlandet".

Den föreslagna "Hotellförordningen" avviker i hela sin uppställning från den nuvarande hotell- och pensionatstadgan samt omfattar åtskilliga ändringar och förbättringar. Den mest iögonfallande förändringen är, att samtliga byggnadsbestämmelser utbrutits ur stadgan. Dessa föreslås istället skola intagas i byggnadsstadgan och i byggnadsstyrelsens anvisningar till byggnadsstadgan (BAB), vilket överensstämmer med den pågående strävan, att samla alla byggnadsbestämmelser för olika ändamål till ett enda lagställe, nämligen till byggnadsstadgan.

De byggnadstekniska kraven ha sålunda av utredningen sammanfattats i en PM, som skall ligga till grund för den omarbetning av byggnadsstadgan, som blir en nödvändighet på grund av förslaget och som för övrigt redan är igångsatt på grund av andra anledningar, bl. a. för att få bort det s. k. byggnadskrånglet (1951 års byggnadsutredning). Omarbetningen för hotellförordningens skull blir emellertid relativt lindrig och kommer i huvudsak att gå ut på att då fråga är om hotell- och pensionatbyggnader stadgans bestämmelser angående byggnads yttre och inre anordning skola gälla överallt i landet även där desamma normalt icke äro gällande.

Bärverk och bjälklag.

Redan nu gäller byggnadsstadgans 64 § över hela landet och enligt denna paragrafs 2 mom. skall byggnad, som inrymmer hotell eller pensionat och är avsedd att hysa minst 50 personer, ha vertikala bärverk samt på brandsäkert bärverk vilande bjälklag brandsäkert utförda eller med andra ord byggnaden skall utföras av sten med betongbjälklag.

Om sålunda ett hotell, huru litet som helst, förlägges till en stor byggnad, som hyser mer än femtio personer, skall hotellet vara brandsäkert. Lägges det åter i en egen byggnad och

Brandbilar

Chevrolet - 25, med manskapshytt, körd c:a 400 mil. I gott skick.

En d:o Chevrolet - 26, öppen, till salu.

Hänvändelse till

Arbrå kommuns Brandstyrelse

Vallsta, tel. Bollnäs 451 36

Önskas köpa.

Begagnad, men i gott skick varande brandbil önskas köpa. Svar med beskrivning och pris till

BRANDSTYRELSEN

Öregrund

antalet personer, som hyses, är under 50 kan byggnaden få utföras av trä, trots att detta hotell kanske i och för sig är större än det förstnämnda. Detta är självfallet icke riktigt och 64 § 2 mom. föreslås därför ändrad så att bestämmelsen skall gälla för *hotell med minst 50 gäster* och icke byggnad för minst 50 personer.

Om hotellet är avsett att hysa mindre än 50 gäster gälla föreskrifterna i 64 § 1 mom. Dessa föreskrifter innebära att, om byggnad uppföres med tre eller flera våningar, vertikala bärverk, bjälklag över källare samt översta på brandsäkert bärverk vilande bjälklag skola utföras brandsäkert. Uppföres byggnad i flera än fyra våningar skola jämväl övriga bjälklag utföras brandsäkert.

Föreskrifterna ifråga hindra icke att hotellbyggnad av nu avsedd storlek med en eller två våningar eller med två våningar jämte till mindre än hälften inredd vind utföres av trä, under förutsättning att icke stadsplan eller byggnadsplan föreskriver att byggnaden skall utföras på annat sätt.

Genom tillämpande av 64 § med föreslagen lydelse kan således ett hotell med mindre än 50 gäster få inrymmas i byggnad av trä i två våningar och med högst 1/3 av vinden inredd. Om mer än hälften inredes räknas som bekant byggnaden såsom trevåningsbyggnad och måste därmed utföras av sten med källar- och vindsbjälklag brandsäkra. Det föreslås emellertid att *gästrum icke får anordnas å vinden i byggnad av trä i två våningar*. Vindsrummen få dock användas som sovrum för personalen e. d. under den motiveringen, att dessa har god kännedom om utrymningsmöjligheterna i motsats till en tillfällig gäst.

Inre vägg- och takytor.

Med stöd av 65 § i byggnadsstadgan föreslås vidare, att hotellbyggnad i två våningar eller en våning och inredd vind skola ha vägg- och takytor i utrymningsvägar (korridorer, förstugor, trapphus) ävensom trappors undersidor åtminstone brandhärdigt beklädda.

Vidare föreslås, att till hotell hörande kök skall ha vägg- och takytor, som icke äro hänförliga till skåpinredningar, åtminstone brandhärdigt beklädda och att köket bör vara avstängt från av gäster begagnat utrymme med dörr, som har samma motståndsförmåga mot brand som en massiv trädörr med 40 mm.

tjocka ramstycken och 25 mm. tjocka fyllningar och i övrigt av normalt utförande.

I byggnaden anordnat pannrum samt bränslorum, som står i förbindelse med pannrummet, böra utföras som brandhärdigt rum (se BAB sid. 105). Andra källarrum med eldstad skola anordnas enligt byggnadsstadgans 65 § 3 mom. 3:dje stycket.

Beträffande brännbar väggbeklädnad, som arkitekter ofta vill anbringa för att skapa trivsel och elegans åt ett rum, har föreslagits att, under förutsättning att beklädnaden utgöres av panel av massivt trä, dylik må kunna få uppsättas om byggnadsnämnden efter brandchefens hörande medgivit dylik uppsättning, trots att väggar och tak skola vara brandsäkra eller brandhärdigt beklädda. Sådant medgivande må dock ej avse gästrum, korridorer, trapphus eller kök.

Gästrum och korridorer.

Enligt gällande stadga skola gästrum i andra våningen och däröver ligga mellan två trappor och så att avståndet till trappa ej överstiger 25 meter. Detta avstånd föreslås ökat till 30 meter i akt och mening att minska anläggningskostnaderna. Någon påvisbar försämring ur brandskyddssynpunkt torde genom detta medgivande ej uppkomma. För att underlätta planlösningen har ävenledes medgivits, att om en dubblett lägges i ändan av en korridor skall det icke vara nödvändigt att *båda* rummen ligga mellan två trappor. Å andra sidan få gästrum en trappa upp eller högre icke hava utgångsdörr direkt till trapphus.

Då man måste räkna med att kunna rädda folk genom fönster har den bestämmelsen införts, att minst ett fönster i varje gästrum skall vara öppningsbart och försett med sidohängd fönsterbåge med samma mått, som nu är bestämt, nämligen minst 0,5 meter brett och 1,0 meter högt. S. k. pivåfönster få sålunda ej användas vid dylika fönster.

Beträffande korridor och andra utrymmen, som ingå i utrymningsväg har föreslagits en del bestämmelser, vilka i stort sett ansluta sig till nu gällande bestämmelser. Korridorbredden skall normalt vara minst 1,2 m., men byggnadsnämnden skall dock efter brandchefens hörande kunna medgiva en mindre bredd. Sekundärfönster får icke anordnas i vägg mellan korridor och gästrum. Denna bestämmelse överens-

stämmer med det nuvarande förbudet mot att ha fönster i gästrumsdörrarna, vilken bestämmelse alltjämt kvarstår.

Korridoren skall liksom hittills avstängas från trappa genom ett skiljeväggsparti. Då det alltid varit ovisst om huru dylikt parti skall utföras föreslås vissa bestämmelser härför. Sålunda föreslås att skiljeväggsparti mellan korridor och trapphus med tillhörande dörr eller dörrar endast må utföras av metall eller massivt trä och att i sådant skiljeväggsparti må tillåtas anbringande av glas under förutsättning att detta utgöres av minst 4 mm. tjockt trådglas eller annat ur brandskyddssynpunkt likvärdigt glas.

Det har ävenledes införts preciserade bestämmelser om dörrarna mellan gästrum och korridorer. Sådant dörr skall såsom nu vara självstängande, men den skall också hava minst samma motståndsförmåga mot brand som en massiv trädörr med 40 mm. tjocka ramstycken och 25 mm. tjocka fyllningar och i övrigt normalt utförande. Dörren får dessutom ej ha mindre bredd än 80 cm. och slutligen bestämes det, att den skall vara utåtgående från gästrummet.

Trappor.

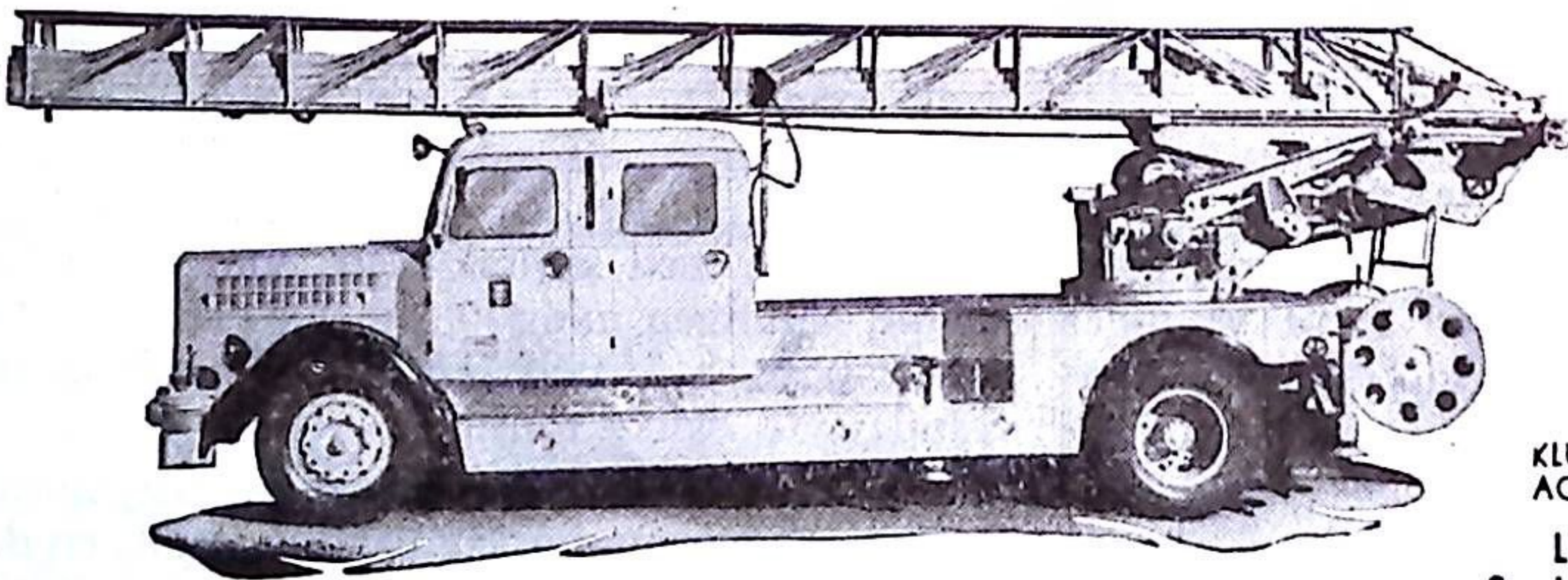
Genom att hotellbyggnader skola utföras enligt byggnadsstadgans bestämmelser följer därav att trapporna skola anordnas enligt 69 § byggnadsstadgan. Trappornas antal bestämmas av villkoret för gästrummens belägenhet i förhållande till dessa. Trappornas bredd avses skola regleras enligt BAB efter vad där säges om trappor för bostadshus. Varje utrymningstrappa skall betraktas såsom huvudtrappa.

Föreskrift bör utfärdas om att utrymningstrappor skola vara helt oberoende av varandra, samt att man från utrymningstrappa skall kunna nå gata eller allmän plats eller gård, som skiljes från gata eller sådan plats endast genom port eller grind. Det bör vidare föreskrivas, att där förhållandena så påkalla byggnadsnämnden efter brandchefens hörande må kunna medgiva, att trappa utbytes mot nödbalkong eller, då fråga är om enstaka gästrum, mot enbart fast steg.

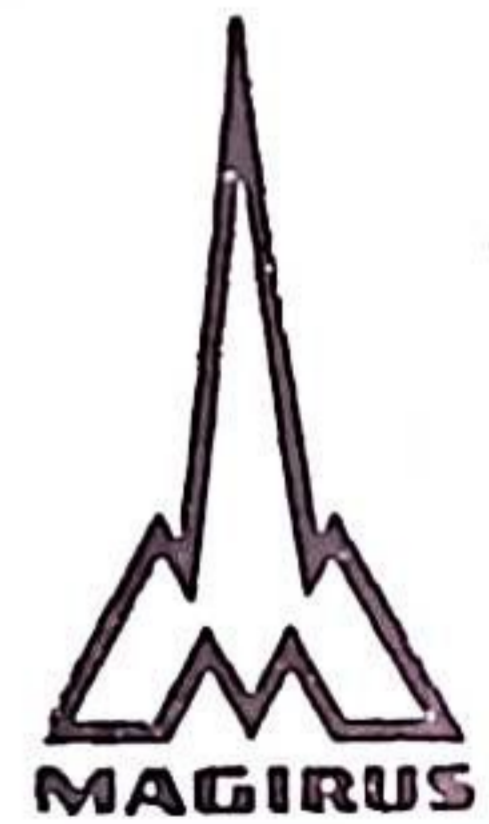
De fordringar, som ställts på utrymningvägar, gästrums läge, byggnads beskaffenhet m. m. ha ansetts lämna sådant skydd för utrymning, att kravet på livlinor kunnat slopas.

Möjligheten att i stället för trappa få an-

V Ä R L D S M Ä R K E T M A G I R U S M A S K I N S T E G A R

EN AV STOCKHOLMS BRANDKÄRS NYA MAGIRUSSTEGAR PÅ SCANIA-VABIS CHASSI

KLOCKNER - HUMBOLDT - DEUTZ
AG WERK ULM ULM - DONAU

LEVERANSER 1949-1951

Stockholm: 3 st. 30 m. stighöjd
Göteborg: 1 st. 26 m. stighöjd
Malmö: 1 st. 30 m. stighöjd
Norrköping: 1 st. 30 m. stighöjd
Solna-
Sundbyberg: 1 st. 25 m. stighöjd
Karlstad: 1 st. 30 m. stighöjd
Trollhättan: 1 st. 25 m. stighöjd
Östersund: 1 st. 26 m. stighöjd
Sandviken: 1 st. 25 m. stighöjd

L U C E M A A B

GENERALREPRESENTANT FÖR SVERIGE

NYBROKAJEN 7 - STOCKHOLM - TELEFON 21 00 38, 21 09 26

ordna nödbalkong med stege har bibehållits, särskilt med tanke på att svårigheter kunna uppstå vid ombyggnader att anordna föreskrivna trappor. En ökning av nödbalkongens fria gångbana från nuvarande 50 cm. till 70 cm. har därvid ansetts nödvändig. En annan nyhet är, att stege från nödbalkong endast får finnas från balkong 1 trappa upp. Från högre belägna balkonger skall anordnas fast trappa till underliggande balkong eller till 1,5 meter över marken. Steges eller trappas bredd får ej understiga 70 cm. och avståndet mellan stegpinnarna får ej överstiga 30 cm. Trappa eller stege och nödbalkong skall åtminstone vid byggnader av sten utföras av icke brännbart material.

Ur brandsläckningssynpunkt har det ansetts önskvärt att få införa bestämmelser, som möjliggöra att även tyngre brandmateriel kan införas på gården. Sålunda föreslås att den i normalförslaget för byggnadsordning för städer, köpingar etc. införda bestämmelsen skulle göras gällande även där dylik byggnadsordning icke finnes. Bestämmelsens lydelse är: "Mellan gård och gata skall lämplig förbindelse vara anordnad. Denna skall kunna lämna obehindrat tillträde till gården för införande av erforderliga brandredskap, där ej byggnadsnämnden efter hörande av brandmyndigheten finner detta ändamål på annat sätt tillgodosett."

Som nämnts skall hotellbyggnaderna utföras enligt byggnadsstadgan och som följd därav skall byggnadslov sökas hos byggnadsnämnden. I byggnadsstyrelsens anvisningar till byggnadsstadgan komma de byggnadstekniska särbestämmelser, av vilka de viktigare berörs här ovan, att sammanföras under ett särskilt kapitel på samma sätt som förhållandet nu är för garage.

Vad som återstår av den nuvarande hotell- och pensionsstadgan sedan byggnadsbestämmelserna borttagits blir i stort sett polisiära föreskrifter och ordningsföreskrifter. Av dessa finnas ju åtskilliga nu inblandade bland de nuvarande byggnadsföreskrifterna i stadgan. I den föreslagna hotellförordningen åter ingå de i ett avsnitt, som betitlats *särskilda bestämmelser till skydd mot eldfara*. De återfinnas under §§ 8—16.

Dessa bestämmelser föreskriva att sotningen liksom hittills skall utföras av yrkeskunnig person. I stort sett ingå samma bestämmelser

som nu för annan belysning än elektrisk samt för reservbelysning.

Krav på automatisk brandalarm?

I förordningen har vidare samma bestämmelser som nu föreslagits för alarmering. Här emot kommer emellertid en bestämd gensaga att inläggas från riksbrandinspektören, vilken tidigare föreslagit att utöver vad nu är bestämt skulle införas en bestämmelse, varigenom automatisk brandalarm skulle bli obligatorisk för byggnader med träbjälklag.

Efter det, som nu sägs i § 25 hotellstadgan, föreslår riksbrandinspektören sålunda att två nya stycken införas med följande lydelse.

"Är hotell eller pensionat inrymt i byggnad med mellanbottnar av trä skall för eldfaras tillkännagivande inom alla delar av anläggningen därjämte finnas automatisk alarmanordning ordnad i grupper om högst 20 rum, med vilströmskontrollerade termokontakter och alarmklockor, uppsatta å varje ställe, där det för ändamålet kräves.

Länsstyrelse äger föreskriva att alarmanordningen skall vara av beskaffenhet som i tredje stycket nämnts även för hotell eller pensionat inrymt i annan byggnad än vad ovan sagts."

Om en sådan förbättring av alarmeringen vid hotell m. m. motionerades för övrigt i riksdagen för några år sedan, men motionen avslogs i avvaktan på nya bestämmelser för hotell i sin helhet.

I nuvarande stadga bestämmes, att vid för utrymning avsedd utgång etc. skall finnas en vattenfylld assurancespruta på 25 liter. I förslaget har rymden nedsatts till 12—15 liter för att folk skall kunna orka med densamma, och dessutom har införts en bestämmelse om att i stället för pyttspruta må finnas en inomhusbrandpost, genom stigarledning ansluten till allmän vattenledning och med påkopplad slang av minst 25 m. längd och c:a 32 mm. diameter.

Besiktningar.

§§ 22 och 30 i hotellstadgan ha sammanlagits till en §, som sålunda innehåller allt om tidigare föreskriven besiktning. En viss divergens mellan utredningens förslag och det av de sakkunniga uppgjorda utkastet till bestämmelser föreligger i den del, som rör den årliga besiktningen. Enligt utredningens förslag skall besiktning, som ovan sägs, förrättas

av polismyndigheten och brandchefen i orten. Då skäl därtill föreligga bör dessutom länsbrandinspektören deltaga i förrättningen. Vid förrättningen skall genom polismyndighetens försorg föras protokoll, som skall undertecknas av förrättningsmännen.

De sakkunniga hade föreslagit följande lydelse: "Besiktning avseende brandskyddet och huruvida de i anvisningar till byggnadsstadgan intagna bestämmelserna om hotell och pensionat iakttagits skall i kommun med yrkesbrandbefäl samt i annan kommun för hotell och pensionat avsett att samtidigt härbärgera högst 20 gäster eller innehåller högst 10 härför avsedda rum utföras av brandchefen i kommunen och i övriga fall av länsbrandinspektören, skolandet brandchefen i kommunen i sistnämnda fall kallas att närvara vid besiktningen."

Hotellen indelas i 2 kategorier.

Det måste anses att besiktningen av hotell är särskilt viktig och att därför länsbrandinspektören skulle företaga dylik besiktning vid större hotell och där yrkesbefäl icke finns på platsen, men att brandchefen skulle vara närvarande för att därigenom slippa den ordinarie brandsynen. Hotell med mindre än 10 rum eller mindre än 20 gäster skulle besiktigas av ortens brandchef.

Enligt *nuvarande bestämmelser* uppdelas hotell och pensionat i

- 1) rörelse med högst 4 rum avsedda för högst 8 gäster (inga bestämmelser),
- 2) rörelse med högst 8 rum avsedda för högst 16 gäster.

- 3) rörelse med mer än 8 rum avsedda för mer än 16 gäster (se § 32 hotellstadgan),
- 4) Om något av 1—3 ligger i byggnad, som avses att hysa minst 50 personer, skall byggnaden utföras enligt § 64 byggnadsstadgan.

Enligt det *nya förslaget* finnas endast två kategorier, nämligen

- 1) hotell- och pensionat för mindre än 10 gäster eller (oavsett antalet gäster) med mindre än 8 gästrum (inga bestämmelser),
- 2) hotell- eller pensionat för minst 10 gäster eller minst 8 gästrum (hotellförordningen).

Som härav framgår har gränsen för att en rörelse skall falla under hotellförordningen höjts. I gengäld ha alla mellanstadier för övriga hotell borttagits. Detta innebär en förenkling av förordningen samtidigt som ett förbättrat byggnadssätt erhålles.

Slutligen kan nämnas, att då tillstånd att driva hotell- eller pensionatrörelse sökes skall fackmässigt upprättade plan- och sektionsritningar av hotell- eller pensionatslokalen även som, där byggnadslov för lokalen meddelats, handling, som visar detta, inlämnas till länsstyrelsen. I tillståndsbeslutet skola angivas de gästrum, som få användas. Några ändringar härav, t. ex. byte av ett gästrum mot något annat rum, får icke ske utan länsstyrelsens medgivande. Vid den ovannämnda årliga besiktningen åligger det innehavaren eller föreståndaren för hotellet eller pensionatet att på anmodan förete fackmässigt upprättade plan- och sektionsritningar av lokalerna.

BRANDHJÄLMAR

av stål

Svart- eller vitlackerade med polerad lättmetallskam och extra prima skinninredning.

Alla hjälmar försedda med hållare för nackskydd.

Snabbinställning av hakrem.

Leverans sker omgående.

Rekvirera provhjälm.

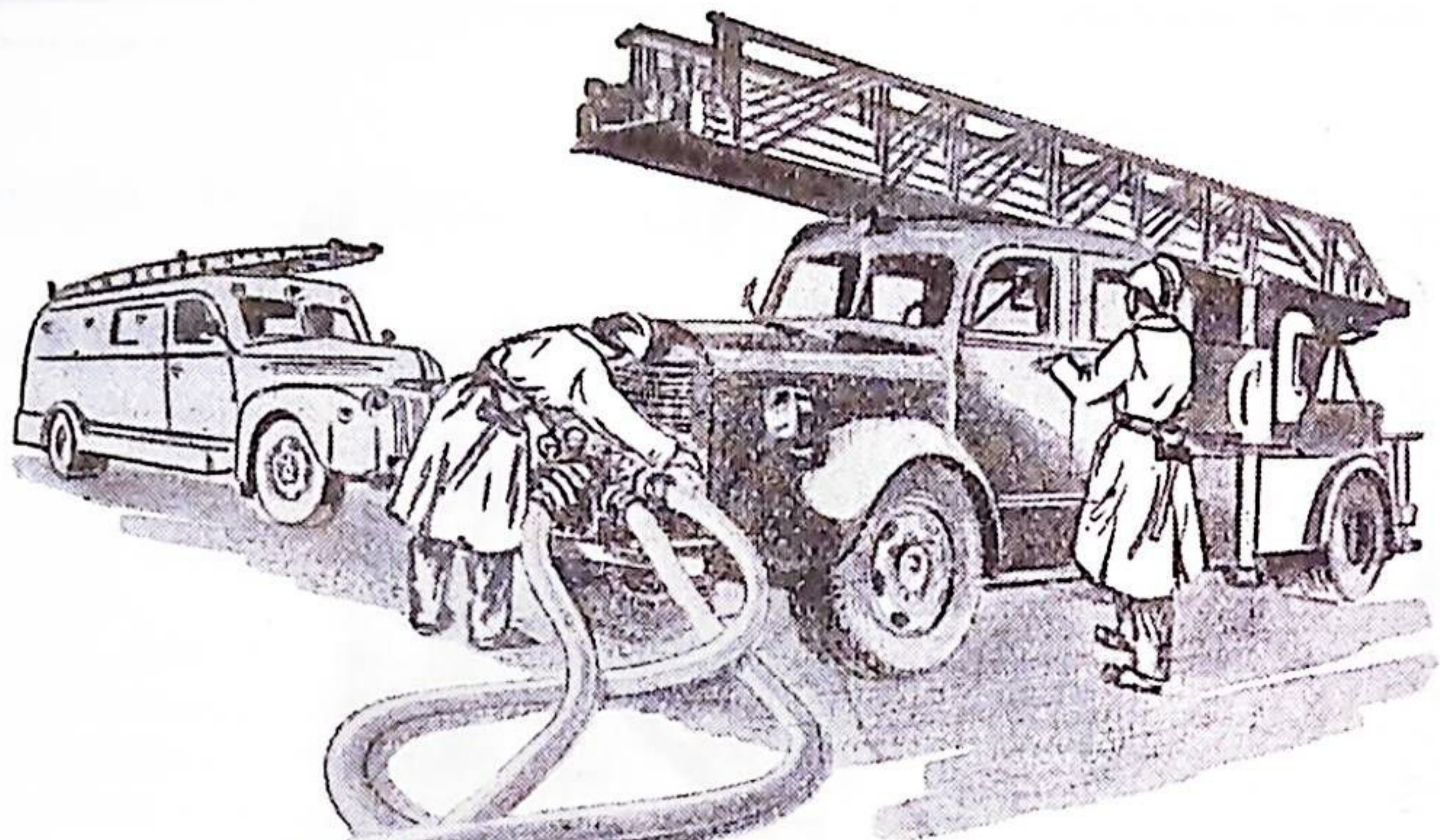
MOLIN & WESTBERG

Mäster Johansgatan 5

MALMÖ

Tel. 388 40, 759 12

Specialfirma i brandredskap

I mer än 90 år . . .

har brandmän runt om i landet förlitat sig på
Jonsereds brandslang — som motsvarat förtroendet.
Noggrant utvald råvara. Specialbehandling av garnet
mot röta. Rundvävning samt fortlöpande noggrann kontroll...
allt detta garanterar att varje slanglängd håller av
Svenska Brandkårernas Riksförbund fastställda fordringar betr. tålhet och sprängningstryck.
Begär **Jonsereds lanneslang med 2 blå ränder** — svensk produkt av högsta kvalitet.

Jonsereds

där tradition förenas med modern teknik

**JONSEREDS FABRIKERS AKTIEBOLAG • JONSERED
GRUNDAT 1833**

Auktoriserade återförsäljare: { **BRISSMANS BRANDREDSKAP, Halmstad**
A. B. HENRIKSSONS BRANDREDSKAP, Stockholm - Göteborg - Malmö - Sundsvall
ODENIUS A.-B., Göteborg • A.-B. PUMPINDUSTRI, Göteborg - Stockholm - Malmö

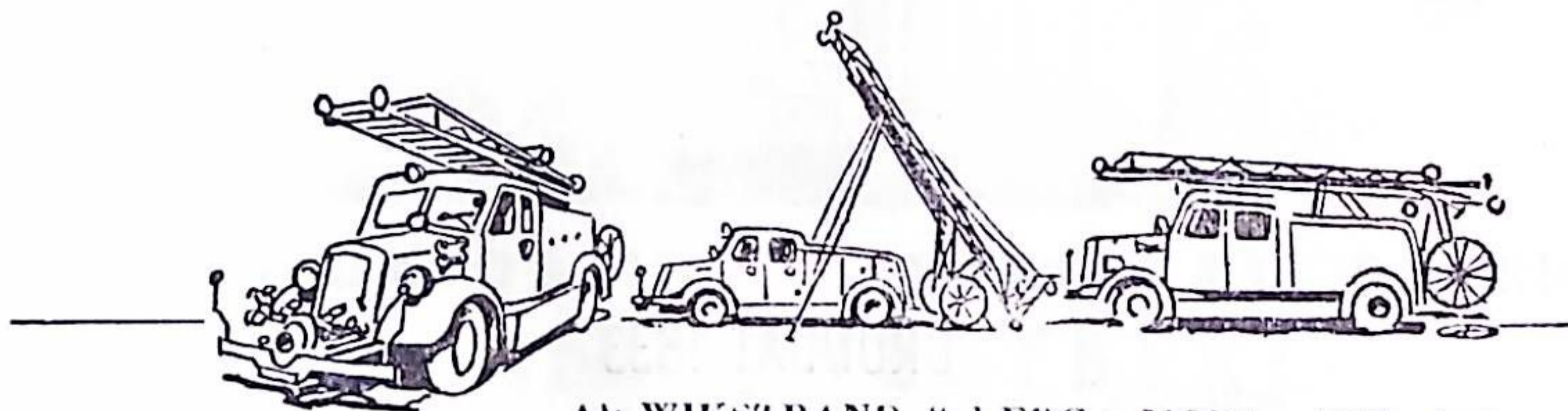

FAGERSTA BRANDKÅR

använder **WI-BE** stegen

Fagersta Brandkår har monterat en WI-BE-stege typ GGF 22 på en av sina senaste brandbilar. Stegen är en helsvetsad stålörnsstege med en max. höjd av 22 m. Godkänd av Kungl. Arbetarskyddsstyrelsen.

För brandkårsbruk ha vi även ett flertal andra stegtyper, av vilka vi speciellt vilja framhålla våra skarvstegar av lättmetall. — Begär offert.

AB WIKSTRAND & BERG · MORA · TEL. 480

Ändrade bestämmelser om ersättning för verksamhet vid brandsläckning m. m.

Av 1:e byråsekreterare Stig G. Holmberg

I 11 § kungörelsen den 30 juni 1947 (nr 343) om ersättning för verksamhet vid brandsläckning m. m. föreskrives, att riksbrandinspektören äger meddela närmare föreskrifter rörande tillämpningen av kungörelsen. Dylika föreskrifter hava meddelats i cirkulär nr 9 (september 1947).

Det visade sig emellertid ganska snart att de i cirkuläret givna föreskrifterna voro alltför knapphändiga för att tjäna till verklig ledning vid länsstyrelsernas prövning av olika slag av ersättningsärenden. En av anledningarna härtill var att riksbrandinspektören icke vid denna tid ägde tillräcklig erfarenhet av dessa spörsmål. Under den tid som därefter gått har emellertid erfarenheten blivit större och efter att under de senast förflutna åren ha lämnat tolkning i ett stort antal ärenden har riksbrandinspektören ansett det lämpligt att meddela utförligare föreskrifter.

Under det omfattande förarbete, som föregått upprättandet av förslaget till nya tillämpningsföreskrifter, visade det sig emellertid, att kungörelsen, som i flertalet hänseenden väl fyllde sin uppgift, i ett mindre antal punkter behövde ändras. I första hand var det därvid fråga om 1, 3 och 5 §§.

Vad till en början angår 1 § föreslog riksbrandinspektören införande av ett nytt andra stycke av följande innehåll:

”Den som av annan erhållit eller är berättigad till gottgörelse för skada, uppkommen under deltagande i eller annan verksamhet för släckning av brand, må ej av statsmedel tilldelas ytterligare ersättning därför.”

I motiveringen till förslaget framhöll riksbrandinspektören, att det föreslagna nya stycket i huvudsak motsvarade bestämmelsen i 3 § kungörelsen den 2 december 1938 (nr 744) angående ersättning för deltagande i släckning av skogseld m. m. Bestämmelsen var av stor betydelse, emedan den innebar, att den som enligt föreskrifter i fastställd brandordning, instruktion, reglemente eller dylikt, enligt sär-

skilt avtal eller eljest åtnjöt eller var berättigad åtnjuta ersättning för uppkomna skador icke i annan ordning — av statsmedel — skulle kunna erhålla ersättning. Då det vid upprepade tillfällen förekommit diskussioner i denna fråga, var det nödvändigt att ett klarläggande lämnades. Vad t. ex. beträffar ersättning för kläder åt brandkårspersonal var det sålunda praxis att vederbörande kommun höll denna personal med uniformer o. dyl. Det kunde under sådana förhållanden givetvis icke anses skäligt att staten skulle bestrida de kostnader, som föranleddes av uniformsskador, uppkomna under eldsläckning eller under deltagande i övning med brandkår. Det skulle för övrigt vara förenat med mycket arbete för den granskande myndigheten (länsstyrelsen) om en motsatt praxis vunne insteg. Enda möjligheten för en kommun att undvika att själv få bestrida kostnader av här ifrågavarande slag vore att teckna särskild försäkring. Över huvud torde det endast undantagsvis behöva förekomma att ersättning av statsmedel utgavs, då fråga var om saksador, som åsamkats personal, tillhörande sådana brandkårer, vilka omnämndes i 3 § brandlagen — yrkesbrandkår, borgarbrandkår, frivillig brandkår (även industribrandkår), vilken gentemot kommunen åtagit sig att svara för brandsläckning, samt reservbrandstyrka. Endast i den mån det icke varit möjligt för arbetsgivaren att hålla de föremål som skadats eller förlorats försäkrade eller det eljest måste anses uppenbart att det icke i första hand ålegat denne att, enligt fastställd brandordning, instruktion, reglemente eller dylikt, enligt särskilt avtal eller eljest bestrida kostnader av den art, som kunde uppkomma under släckningsverksamhet, borde ersättning av statsmedel kunna utgå.

De myndigheter som hördes över förslaget voro i huvudsak gynnsamt inställda till detsamma.

I kungörelse den 9 maj 1952 om ändrad lydelse av 3, 5 och 9 §§ kungörelsen den 30

juni 1947 (nr 343) om ersättning för verksamhet vid brandsläckning m. m. har Kungl. Maj:t godtagit riksbrandinspektörens förslag i sak men givit det en något avvikande formulering. Kungl. Maj:t har dessutom placerat tillägget i 5 § av kungörelsen och icke i 1 § såsom riksbrandinspektören föreslagit. Tillägget har fått följande lydelse: "Den, som av annan erhållit eller är berättigad till gottgörelse för i denna kungörelse avsedd sakskada eller verksamhet, må ej av statsmedel tilldelas ytterligare ersättning därför".

Vad härefter angår 3 § må erinras om att den hittillsvarande bestämmelsen i den del, varom här är fråga, haft följande lydelse:

"För deltagande i släckning av skogsbrand må utgivas timlön med belopp som enligt för orten gällande kollektivavtal för skogsarbete utgår vid icke kvalificerat tidlönsarbete."

Den kanske främsta anledningen till att förslaget om kungörelseändring lades fram var ersättningsreglerna i 3 §. De grundade sig ju på kollektivavtalens bestämmelser. Då dessa avtal regelmässigt föreskrev övertids- och söndagsersättningar, hade följden härav blivit att släckningsarbete på sådan tid i åtskilliga fall

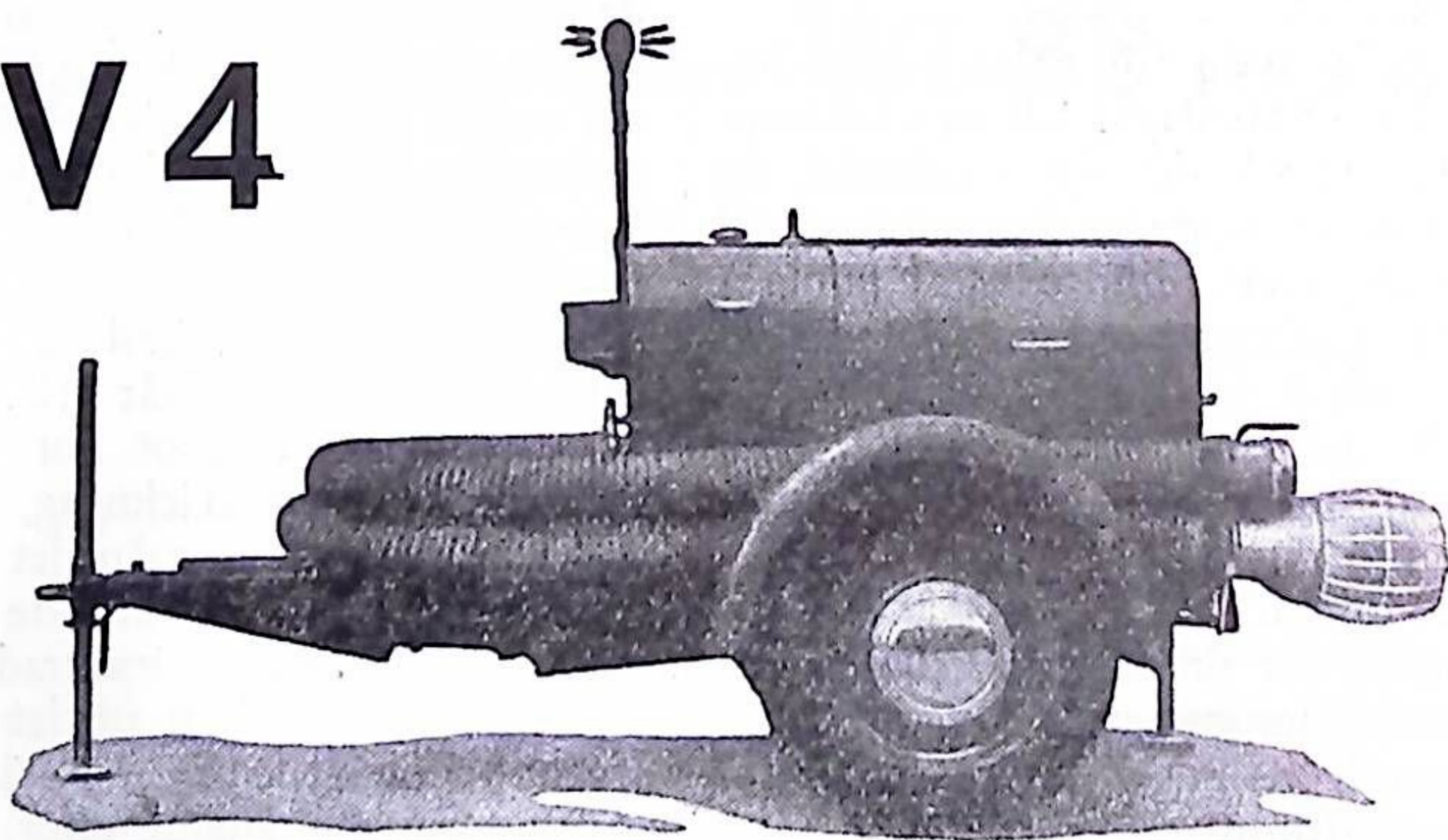
ersattes med de högre belopp, som angavos i avtalen. Detta hade i sin tur orsakat, att uppåddad personal erhöi en ersättning, som i många fall översteg den ersättning, som enligt maximitaxan utgick till brandmän vid kommunala brandkårer, något som hade förorsakat irritation på sistnämnda håll. Dessutom hade länsstyrelserna åsamkats stora svårigheter, då det gällde att granska släckningsräkningar och därvid bedöma, från vilken tidpunkt övertiden skulle anses ha börjat.

Till en början ansåg riksbrandinspektören det böra fastslås, att övertids- och söndagsersättningar inte borde ifrågakomma i föreliggande sammanhang samt att ersättning till uppåddade personer regelmässigt borde utgå med lägre belopp än till personalen vid de kommunala brandkårerna.

Olika möjligheter erbjöd sig då det gällde att finna en lämpligare formulering än den nuvarande. Bland annat kunde man tänka sig införande av ett enhetligt belopp för hela landet.

Detta skulle givetvis innebära den enklaste lösningen av problemet. Vid de diskussioner, som fördes i denna fråga, hade det emellertid

RV 4

**En lättare, effektivare motorspruta,
med 4-cyl. Volvomotor,
ger 1200 l/min vid 9 kg/cm².**

Wilh. Rubergs Fabr. AB., Långebro

Tel. Kristianstad 101 74 - 101 78 - 162 78

från åtskilliga håll med skärpa gjorts gällande, att levnadsförhållandena vore alltför olika i skilda delar av landet för att motivera införandet av ett enhetligt belopp. Någon slags gradering hade sålunda ansetts påkallad. Riksbrandinspektören hade tagit fasta härpå och föreslagit en indelning i dyrorter enligt samma grunder som sedan länge gällt i avlöningsfrågor inom civilförsvaret. En annan fråga, som diskuterades var, huruvida ersättningsnormerna och de olika timlönerna borde fastställas av Kungl. Maj:t eller om Kungl. Maj:t borde uppdraga åt riksbrandinspektören att själv fastställa dem. Till förmån för det sistnämnda alternativet talade den omständigheten att riksbrandinspektören för närvarande ägde rätt fastställa de grunder, enligt vilka ersättning skulle utgå för kommunal brandstyrkas anlitan vid skogsbrandsläckning. Vidare kunde skäl för ett dylikt ställningstagande förefinnas även av den orsaken, att förändringar av ekonomisk natur under vissa förhållanden kunde motivera, att timlönerna justerades uppåt eller neråt. För att en sådan justering skulle kunna genomföras på så kort tid som möjligt bleve det givetvis mindre tidsödande, om de eventuella justeringarna verkställdes av riksbrandinspektören och icke av Kungl. Maj:t.

I yttrandena över förslaget uttalades från flertalet håll, att ersättningen borde göras lika för hela landet samt att riksbrandinspektören borde bemyndigas fastställa det belopp, varmed ersättningen borde utgå.

Kungl. Maj:t har nu — efter riksdagens hörande — beslutat, att ersättningen skall utgå med 2 kronor 50 öre per timme samt att Kungl. Maj:t själv skall framdeles fastställa

eventuella ändringar av detta belopp. Författningstexten har i denna del erhållit följande utformning: "För deltagande i släckning av skogsbrand må utgivas ersättning med 2 kronor 50 öre för timme." I övrigt är innehållet i 3 § oförändrat.

Den sista av Kungl. Maj:t beslutade ändringen som egentligen blott är ett tillägg — ett tredje stycke — har gällt 9 §, och tillägget innebär, att om en ansökan om ersättning för deltagande i brandsläckning inkommit för sent, må länsstyrelsen ändå upptaga ärendet till prövning och avgörande, alltså trots att tiden egentligen försuttits. Vill länsstyrelsen inte ta upp ärendet, skall länsstyrelsen underställa Kungl. Maj:t frågan.

Hittills har det varit så, att om en kommun försuttit tiden, har den icke haft annan möjlighet att få gottgörelse än att hos Kungl. Maj:t begära att dess ansökan måtte nådevägen upptagas till behandling. I detta avseende innebär den nu gjorda ändringen en icke obetydlig förbättring.

Av riksbrandinspektören framfört förslag om slopande av 5 § i hittills gällande kungörelse, vilken paragraf föreskriver, att ersättning icke må utgå till enskilda fastighetsägare eller nyttjanderättshavare eller deras familjemedlemmar, har däremot icke genomförts denna gång.

Ovan har nämnts, att det enligt 11 § i kungörelsen ankommer på riksbrandinspektören att meddela närmare föreskrifter rörande tillämpningen av kungörelsen. Dylika föreskrifter, som sedan länge varit under utarbetande, har i dagarna befordrats till trycket.

Nyheter från Brissmans

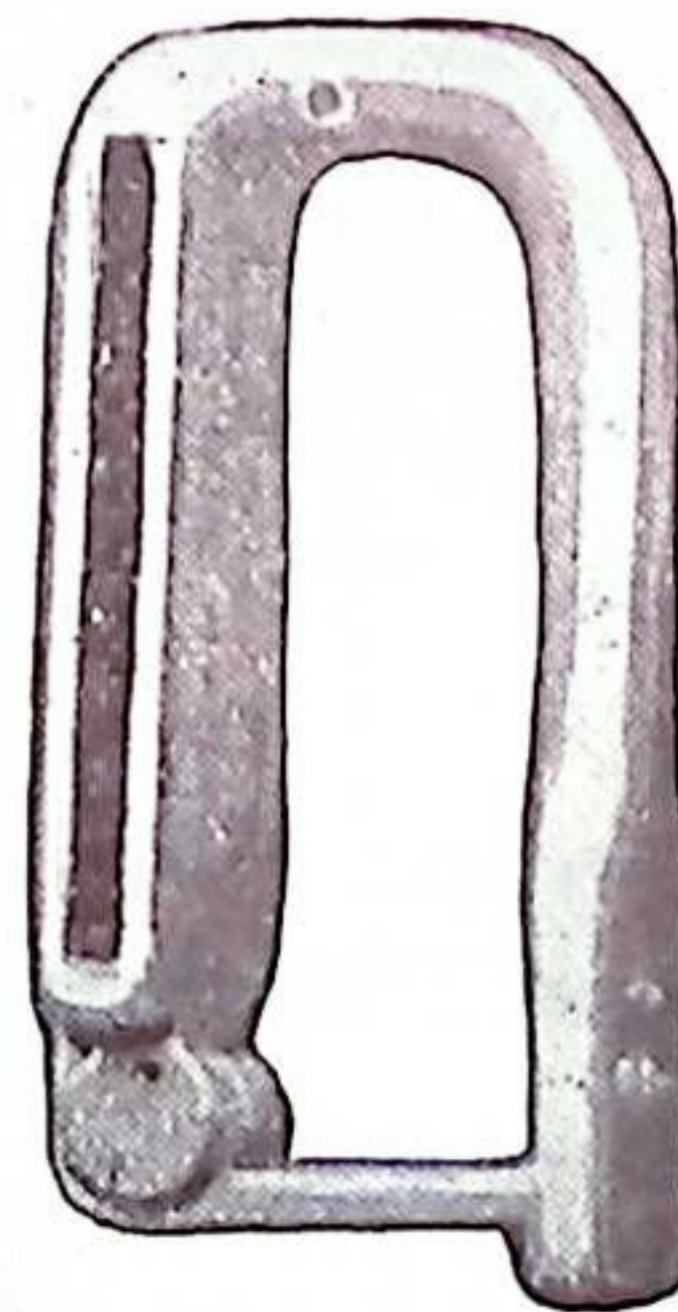
Manskapslina av NYLON, brottgräns c:a 900 kg., vikt med väska 650 gram. Ruttar ej, mjuk och smidig även om den är våt samt slitstark.

Manskapslina med stålwire, brottgräns 850 kg., stark och eldsäker.

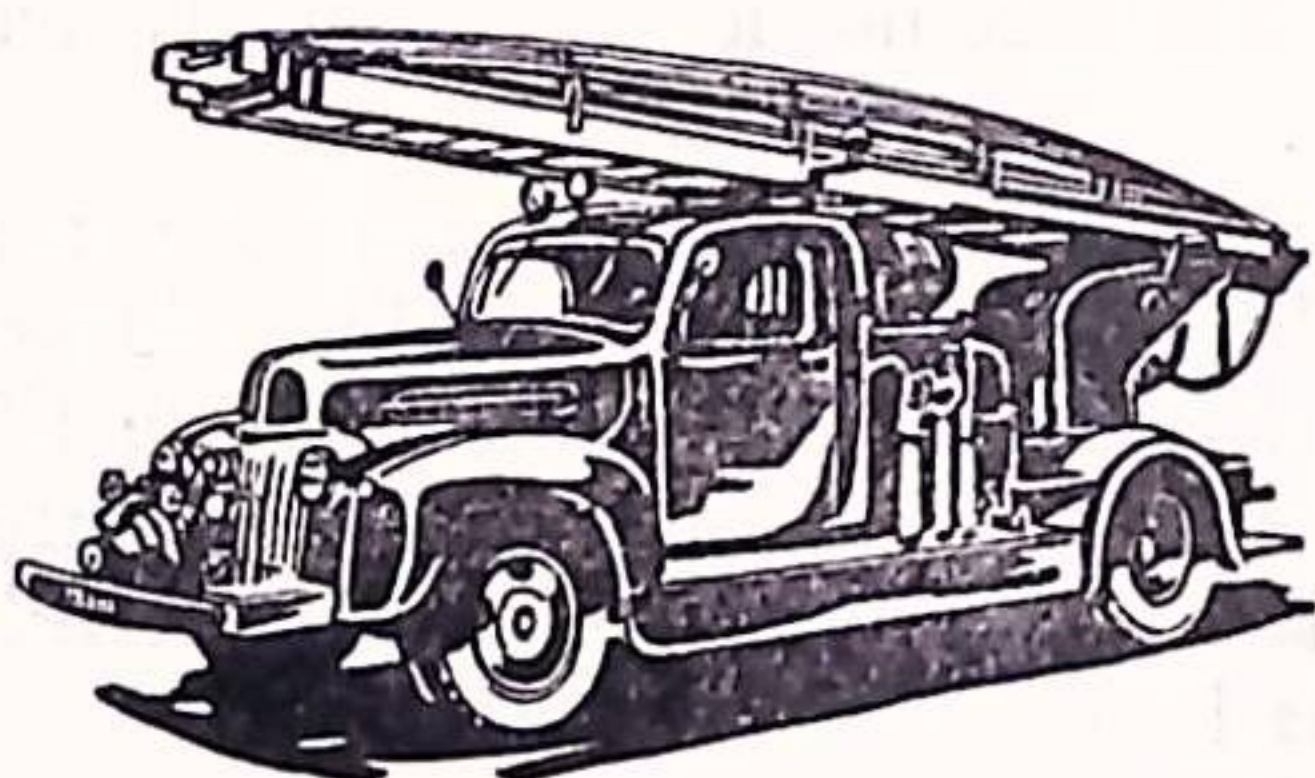
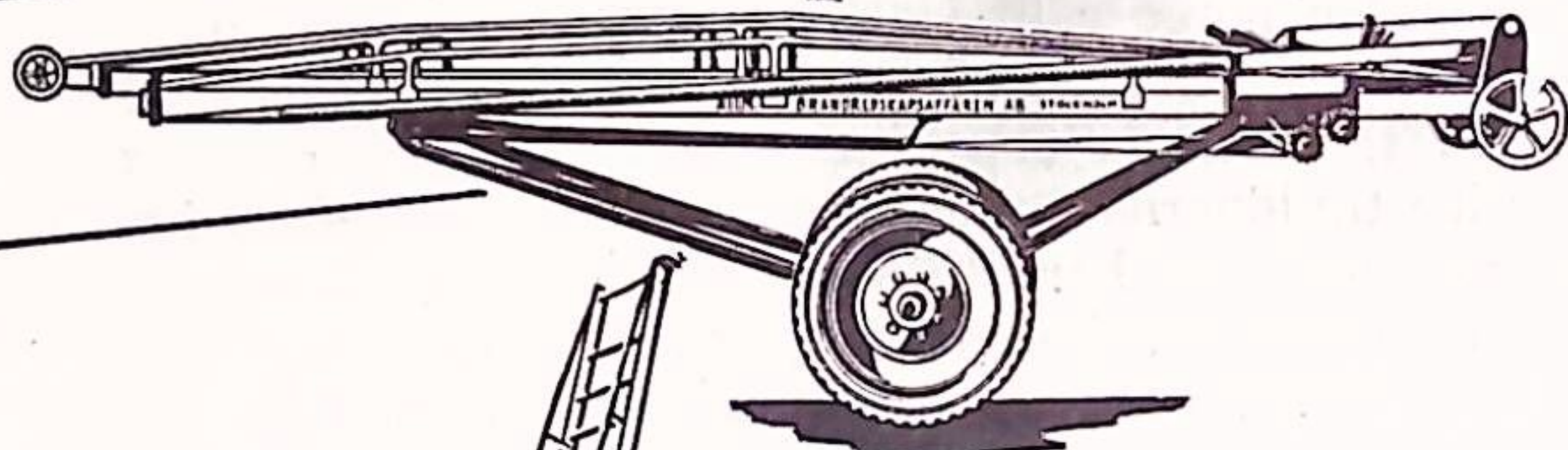
Bälthake av lättmetall, brottgräns 2.520 kg., lätt och rostfri. Monteringshylsor för brandslangar, vulkaniseringsapparater samt all övrig brandmateriel med kort leveranstid.

Brissmans Brandredskap, Halmstad

Telefon 3333

MEKANISKA STEGAR

I över ett halvsekel ha vi tillverkat stegar för de mest skilda behov. Beprövade konstruktioner, en kunnig arbetarstam och ett förstklassigt material garanterar ABA-stegarnas överlägsenhet.

ABA-stegarna äro stabilt byggda med effektiva säkerhetsanordningar. De ha stor bärkraft och äro synnerligen lättmanövrerade.

ABA-stegarna byggas även för fast montage på bilchassier. För detta ändamål tillverka vi en specialkonstruerad stege som är noga avvägd och utexperimenterad så att minsta möjliga kraft erfordras vid manövreringen.

Rekvirera vår nya stegkatalog ST-54

ALLMÄNNA BRANDREDSKAPSAFFÄREN AB
Scheelegatan 28 STOCKHOLM

Tel. växel 52 07 95

Ändringar i oljeeldningsanvisningarna

Av Sprängämnesinspektör A. Billberg

På grund av gjorda erfarenheter och från olika håll framförda önskemål har en revision av Statens Brandinspektions cirkulär nr 7 angående oljeeldningsanläggningar för fastighetsuppvärmning, speciellt bostadshus, visat sig alltmer av behovet påkallad. Då de nya anvisningarna synas komma att i flera viktiga punkter avvika från de nu gällande, kan det vara lämpligt att redan nu giva vissa antydningar om vad det rör sig om, så att en viss återhållsamhet vid tillämpningen av motsvarande nu gällande punkter kan iakttagas.

Den kanske viktigaste nyheten är att största tillåtna mängden eldningsolja i icke brandsäkert cisternrum resp. pannrum avses att höjas från 3.000 till 6.000 liter. Härigenom blir det möjligt att taga in hela årsbehovet för vanliga villor. Detta är ett synnerligen angeläget önskemål ur distributionssynpunkt med hänsyn till den kraftiga ökningen av oljeeldningsanläggningar och de stora svårigheterna att utöka cisternbilsparken på grund av brist på såväl bilar som cisternplåt.

Vidare är avsikten att minska fordringarna på anordnandet av betongkar runt oljecisternerna, när det visat sig att kostnaderna för dessa icke stå i rimlig proportion till nyttan i form av minskade brandskadekostnader. Vid de enstaka fall då oljeförrådet kommit i farozonen till följd av omgivande brand, har det nämligen visat sig att betongkaret spruckit, men plåtcisternerna uthärdat branden och befunnits oskadade. Betongkaren synas därför endast böra påfordras i samband med katastrofbetonade risker såsom t. ex. sammanhängande kvartersbebyggelse av trä eller dylikt samt vid lådformade cisterner över 3.000 liter i pannrum, som icke hava brandhårdiga väggar och tak. I detta sammanhang kanske vidare bör nämnas att eldningsolja icke är brännbar när den kommer ut i en avloppsledning och att den slocknar i ledningen även om den skulle brinna på golvet vid avloppsbrunnen.

För att minska risken för övertankning kommer vidare vissa förbättringar att införas beträffande anordnandet av avluftningsledning, signal- och mätanordningar och ev. bräddav-

lopp. Den enda större oljebranden förorsakad av oljeeldningsanläggning uppstod förra året i samband med en kraftig övertankning, men ett rätt stort antal övertankningar ha ägt rum utan att eld uppkommit, och dessa övertankningar ha givetvis åsamkat större eller mindre kostnader och besvär och ha i en del fall inneburit vissa brandrisker.

Enär det visat sig att lådformade cisterner i åtskilliga fall icke utförts på tillfredsställande sätt ur hållfasthetssynpunkt kommer anvisningarna att kompletteras och förtydligas beträffande dylika cisterner och dessutom kommer typritningar att utarbetas för några vanliga storlekar av lådformade cisterner. Vidare skall alla cisterner hädanefter levereras försedda med varaktig skylt upptagande tillverkarens namn, provningsdatum samt uppgift om plåttjockleken i cisternen. Särskilda anvisningar om provning komma att utfärdas.

Bestämmelserna om strypbricka resp. rörbrottsventil föreslås utgå, då de icke visat sig motiverade. Rörbrottsventiler äro dessutom praktiskt taget omöjliga att uppdriva.

En analys av brandskadestatistiken under de senaste åren visar att brandskadekostnaderna ifråga om oljeeldningsanläggningar praktiskt taget uteslutande hänföra sig till själva pannanläggningen och speciellt oljebrännarens funktion. Det är därför tydligt att det nästan uteslutande är ifråga om oljebrännarnas funktion som minskad brand- och explosionsrisk kan erås och Inspektionen söker därför kontinuerligt att i samband med godkännande av oljeeldningsaggregat och kontrollorgan för dessa sträva efter större driftsäkerhet och snabbare reaktionstider vid driftstörningar. De nya anvisningarna beräknas träda i kraft den 1 juli.

FATALT.

I en småländsk kollega hittas följande, infört med benägen medverkan av Ombrytarkalle, en kusin till Tryckfelsnisse.

"Bröllop. I Motala kyrka mellan herr N. N., Eksjö, och fröken N. N., Motala. Efter en halv timmes arbete kunde brandkåren återvända."

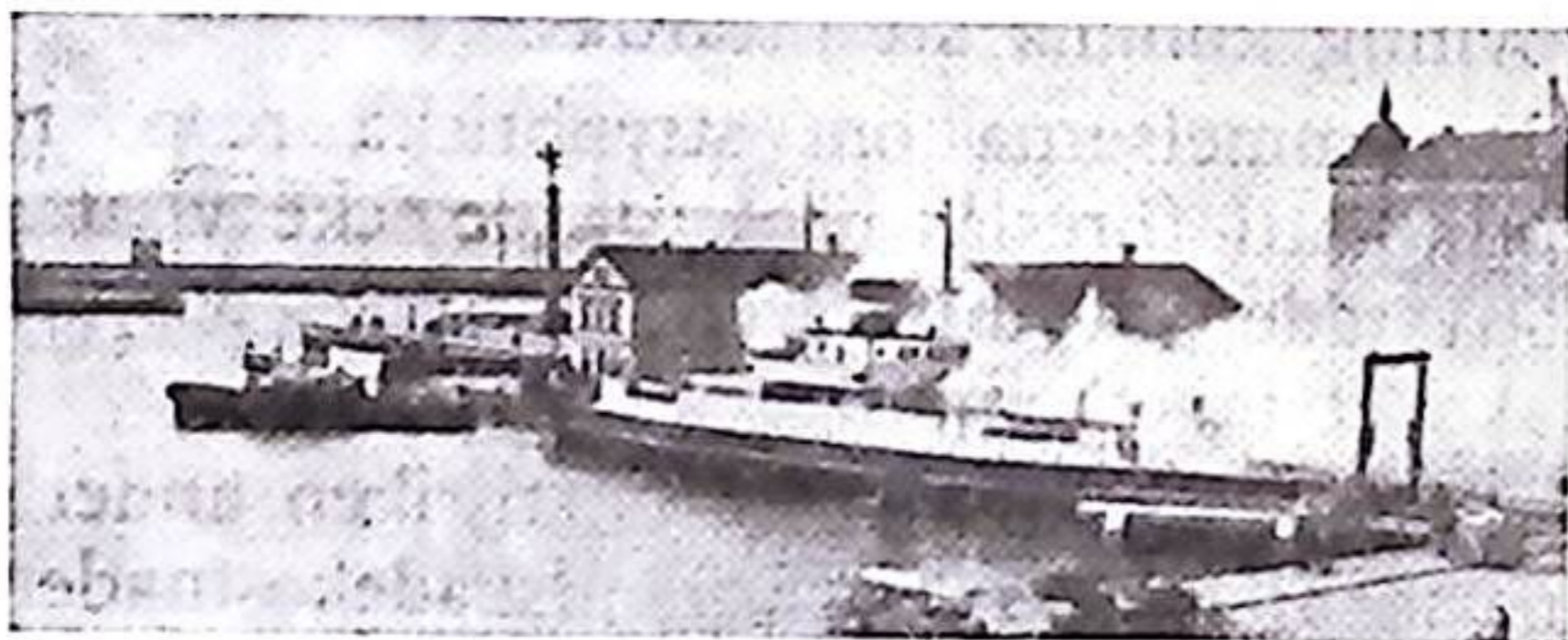
Brand på färjefartyg i Hälsingborg

Av v. brandchef Olle Arvidson.

Torsdagen den 10 april utbröt brand ombord på fartyget Kärnan i Hälsingborgs inre hamn. Kärnan, en av de färjor som trafikerar leden mellan Hälsingborg och Helsingör, är ett ångfartyg, som kan befrakta ungefär 400 resenärer och 45 bilar. Färjan drives med olja, som förvaras i två dagtankar om 4 ton och två förrådscisterner rymmande 40 ton olja. Vid eldsvådettillfället var färjan klar för avgång och ombord befann sig c:a 500 passagerare och ett 45-tal bilar.

Brandens förlopp.

Branden började i eldningsrummet, som tillsammans med maskinrummet ligger midskepps under båtsdäck. Dessa rum äro genom järnskott avgränsade till intilliggande utrymmen, som akterut utgöras av salongs- och tullokaler

samt förut av manskaps- och befälshytter. Brandorsaken är icke fullständigt klarlagd. Pannornas oljebrännare hade emellertid redan vid föregående överfart krånglat och därför utbytts. Troligen har eldsvådan orsakats genom någon felaktighet i samband med utbytet av brännare. Elden fick god näring i oljan från dagtankarna och spred sig snabbt till maskinrummet, som står i öppen förbindelse med eldningsrummet. Hettan i eldningsrummet blev på grund av oljan och de smala öppningarna till det fria mycket hög och spred sig genom järnskottet till tullokaler och salong. Dessa utrymmen voro snart övertända, då inredningen här uteslutande bestod av trä och andra brännbara ämnen. Värmen från branden trängde också genom båtsdäck och tände det på ovasidan liggande trädäcket, varigenom eldsläckningsarbetet försvårades avsevärt. Oljeförrådskarna, vilka fylla rymma 40 ton olja, äro

belägna omedelbart intill eldningsrummet och under tullokaler. Oljan pumpades automatiskt från förrådskarna till dagtankarna medelst en motor, som kunde avstängas från övre däck. Föröver hejdades branden vid järnskottet mot befäls- och manskapshytterna.

Släckningsarbetet.

Brandkåren kallades kl. 14.06 och anlände efter några minuter till inre hamnens färjeläge där "Kärnan" låg. Det visade sig vid orienteringen, att branden rasade i maskin- och eldningsrum, samt att den trängt genom järnskottet in i tullokal och salong. Motorsprutorna angjordes till hamnbassängen och släckningen påbörjades med skum i maskin- och eldningsrummen och med vatten i tullokal och salong. Då passagerarna och de bilar, som befunno sig på den förliga delen av färjan hade förts i land, beordrades färjan Kronborg, som låg vid tåg-färjeläget, till aktern av "Kärnan". Mellan fartygen lades trälämningar på vilka sedan resterande bilar fördes i säkerhet. Det visade sig omöjligt att tränga ned till undre däck och göra en effektiv släckningsinsats genom nedgångarna, vilka voro som skorstenar, där rök och lågor slogo ut. Risk förefanns för explosion, vilken med stor sannolikhet skulle orsakat stora skador på omkringliggande byggnader i inre hamnen. Då dessutom fartygssidan var svåråtkomlig i färjeläget och en ev. sänkning där skulle medföra stora trafiksvårigheter, beordrades bogserbåtarna Händig och Färdig att föra ut färjan till yttre hamnpiren. För att om möjligt dämpa elden under de minuter förhållningen tog, fylldes eldnings- och maskinrummet med kolsyregas från brandkårens släpbara kolsyreaggregat. Eftersom släckningsutrustningen skulle vara färdig för ett ingripande, då färjan anlöpte yttre piren, lämnades all slang kvar vid färjeläget och ny slang lades ut. Samtidigt förnyades skumvätskeförrådet från ett fabriksupplag i staden, över vilket brandkåren genom en överenskommelse har förfoganderätt vid liknande tillfällen. Från Helsingborgs varv hade på ett tidigt stadium begärts hjälp med skärningsaggregat och svetsare, vilka nu sattes

in. Då fartyget lade till, fortsatte släckningen som förut d. v. s. i salong, tullokal, maskin- och eldningsrum samt vid skottet till manskaps- och befälshytter. Dessutom förtöjdes bärgningsbåtarna på utsidan av färjan, från vilka sedan släckningsingrepp gjordes genom båtsidan. Samtidigt fylldes de stora oljetankarna med vatten för att minska explosionsrisken. Släckningsmanskapat hade så småningom under mycket stora svårigheter lyckats tränga ned till undre däck och elden var under kontroll vid 5-tiden på eftermiddagen. Eftersläckningen var emellertid inte avslutad förrän vid 8-tiden på kvällen. Förutom det långvariga släckningsarbetet, hade nämligen färjan även tillförts mycket vatten för att snabbt kunna sänkas, om det bleve nödvändigt. Som följd härav fick eftersläckningen ske med minsta möjliga vattenmängd, under det att en motorspruta togs om-

Installations- anvisningar för KP-gas

I en artikel i årets första nummer av Brandkärtidskrift betitlad "KP-gasexplosion med dödsoffer — En tankeställare för brandsynförrättaren" efterlyste artikelförfattaren, vice brandchefen G. Wendel, föreskrifter för gasolinstallationer. I en kommentar till denna artikel, som jag på grund av tillmötesgående av tidskriftens redaktör fick införd, ställdes i utsikt att installationsanvisningar, utarbetade inom Svenska Skifferolje AB, inom närmaste framtiden skulle vara färdiga att distribueras. Det har på grund av tryckeriernas långa leveranstider tagit längre tid än vad vi ursprungligen tänkt oss att få dessa anvisningar färdiga för distribution, men så är nu fallet, och vi komma att i dagarna utsända dem till samtliga återförsäljare av Gasol samt genom Svenska

bord för läns-pumpning. "Kärnan" förflyttades vid 21-tiden till Norra Hamnen där bevakning och eftersläckning fortsatte till kl. 8.00 den 11 april.

Skadorna.

Skadornas storlek äro ännu icke beräknade. Inredningen i tull- och salongsutrymmen blev fullständigt förstörd. I maskin- och eldningsrummen förstördes instrument och ledningsrör, men maskinen tycks ej ha lidit någon allvarigare skada. Däcksplåtar och balkar till båtsdäck förstördes ovan de utrymmen där branden började. Branden hejdades vid skottet till befäls- och manskapsutrymmena, vilka blevo oskadda.

Eldsläckningsarbetet underlättades avsevärt när en ritning över fartyget ställdes till eld-

släckningsledarens disposition. Det vore av stort värde om i fartygsbefälets instruktion kunde medtagas, att vid eldsolycka överlämna ritning över fartyget till eldsläckningsledaren.

Röken var mycket intensiv, varför allt arbete fick utföras i syrgasapparater. Hela brandkårens rökdykarutrustning togs i anspråk, och personal fick avdelas för skötsel och omladdning av apparaterna.

Slangåtgången var, på grund av att eldsläckningen utfördes på två platser, stor och uppgick till 3.000 m.

De eldsläckningsmedel som användes voro vatten, skum och kolsyra.

I detta sammanhang bör påpekas, att brandchefen i Hälsingborg år 1947 kontaktade både länsstyrelsen och sprängämnesinspektionen beträffande de otillräckliga säkerhetsanordningarna mot brand ombord på färjorna, och begärde besked huruvida han i egenskap av brandchef hade ansvar för säkerheten ombord. Sprängämnesinspektionen svarade, att tillsynen av färjornas säkerhetsanordningar åvilade vederbörande fartygsinspektör. Efter branden på Kärnan har förnyad framställning gjorts till fartygsinspektionen om bättre sektioneringar och släckningsanordningar samt möjlighet till utlösning av släckningsaggregat från flera platser ombord.

Brandkårens Riksförbund till brandcheferna på de orter, där vi ha arbetande återförsäljare av Gasol.

De nu färdiga anvisningarna äro:

"Installationsanvisningar nr 101. Föreskrifter rörande gasolinstallation med utomhus placerade gasflaskor" samt tillhörande

"Skötselanvisningar nr 101" avsedda att anslås vid förbrukningsplats för Gasol.

"Installationsanvisningar nr 102. Föreskrifter rörande gasolinstallation med inomhus placerade gasflaskor" samt härtill hörande

"Skötselanvisningar nr 102" avsedda att anslås vid förbrukningsplats för Gasol.

Vidare har företagits en bearbetning av Svenska Gasverksföreningens installationsföreskrifter, så att dessa blivit direkt tillämpliga på gasolinstallationer. Dessa föreskrifter komma dock icke att distribueras, då de knappast ha intresse för andra än rörinstallatörer, och därför närmast äro avsedda att tillhandahållas sådana företagare, då de skola utföra gasolinstallationer. Ett utdrag avseende provning av färdig gasolinstallation kommer dock att biläggas de installationsanvisningar, som utsändas. Under arbete äro anvisningar nr 103 rörande installationer i maskpansvar m. m., nr 104 rörande installationer för gaständning av oljeeldningsanläggningar och koks-pannor samt nr 106 rörande installationer ombord på båtar. Nr 105 angående återförsäljares förråd av Gasol har tidigare utsänts.

Vi hoppas att härmed ha tillmötesgått önskan från brandbefällets sida. Vi äro väl medvetna om att i praktisk tillämpning en eller annan detalj kan behöva ändras eller kompletteras, och vi motse tack- samt förslag härom från brandbefällets sida.

Till sist må det tillåtas mig att göra ett litet påpekande. Åtgärder eller föreläggande vid brandsyn avseende gasolinstallationer ske med stöd av brandlagen. Denna lag är givetvis i samma mån tillämplig på alla brännbara gaser förvarade på behållare, således även t. ex. acetylen. Det är därför rimligt att installationer av KP-gas icke bedömas strängare än t. ex. acetyleninstallationer. Det har hänt, att då våra återförsäljare sin instruktion likmätigt hålla på de anvisningar, som vi lämna för gasolinstallationer, en kund svarat, att, "om det är så krångligt och farligt med Gasol, så få vi ta acetylen i stället, för då behöver man inte följa några särskilda föreskrifter"! Reflexionerna göra sig själva.

Brandchefer, som icke erhålla de här omnämnda installationsanvisningarna genom Riksförbundet, kunna om de så önska erhålla dem efter rekvisition hos Svenska Skifferolje AB, Gasolavdelningen, Örebro.

C. F. Westrell.

Dieseldriven brandbil

Dieseldrivna brandbilar har hittills icke kommit till användning i Sverige. I utlandet däremot — särskilt i Tyskland — har sådana brandbilar numera blivit vanligare än bensindrivna. Erfarenheterna synes uteslutande vara goda, varför måhända frågan om dieseldrivna brandbilar bör tagas upp till diskussion även i Sverige.

I år har här i landet byggts en dieseldriven brandbil, som tidskriften vill presentera med ett par tekniska data. Bilen är byggd på ett Mercedes-Benz chassie L 3500, och är försedd med en 6-cylindrig

dieselmotor om 90 Hkr/2800 v/min. Motorn är gummiupphängd. Cylindervolymen är 4580 cc, och bränsleåtgången angives uppgå till 1,5 l/mil. Startsvårigheterna synas i största utsträckning ha blivit neutraliserade. Sålunda uppgives, att först vid stark nedkylning kan motorns start beräknas taga en tid av c:a 20 sek. Bilen är vidare försedd med frontpump, som vid verkställt prov visat gott resultat.

Vad karosseriet beträffar avviker detta från det vanliga utförandet. Inredningen är nämligen utförd utan några som helst mellanväggar. Sittplatser finnas för totalt 8 man. Den medförda vattenmängden — 900 l. — är fördelad på tvenne tankar, placerade på vardera sidan av vagnens mittparti.

Teori och praktik.

Ur "Aktuellt om civilförsvar" saxa vi

När Växjö brandkår härom dagen ryckte ut för att släcka en lägenhetsbrand, till vilken brandmännen larmats av lägenhetens innehavarinna, fann de henne sittande på golvet i bostaden mitt inne i den täta röken. Vid en instruktionskurs i brandförsvar hade hon nämligen lärt sig att aldrig öppna fönster eller dörrar om det skulle börja brinna. Hon följde instruktionen till punkt och pricka, ansåg hon. Till historien hör att det brunna inskränkte sig till två grytlappar, som legat ovanpå en kokande gryta och fattat eld.

BRANDBILAR

i internationell klass, väl-
planerade och byggda på
MERCEDES-BENZ
snabba och driftsäkra
dieselchassier.

Begär offert!

PHILIPSONS

Försäljnings Aktiebolag

Stockholm 21

Brandchefer

Har Ni tänkt på att skydda Edra egna anläggningar mot eldsvåda?

Senast i december 1950 drabbades en brandstation av eld.

Låt därför installera AUTOMATISKT BRANDALARM SYSTEM TJEDER.

Vi utarbeta utan kostnad eller förbindelse för Er en offert, om vi erhålla ritningar över de byggnader, som Ni önskar skyddade.

AUTOMATISKT BRANDALARM AB

Stockholm

MALMKÖPING

Göteborg

tel 338 växel

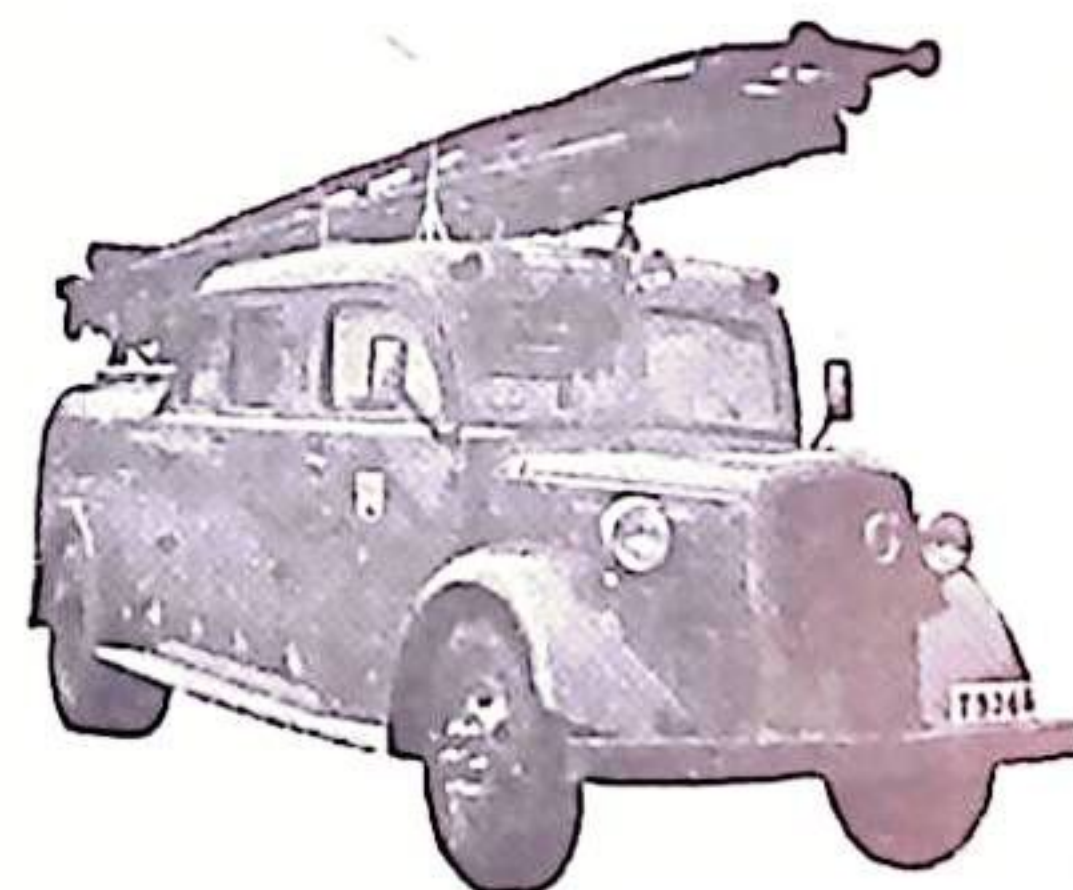
Av försäkringsbolagen godkänd anläggningsfirma

BRANDBILAR — AMBULANSER

och SPECIALFORDON för BRANDKÅRER byggs vid vår karosseriverkstad i önskat utförande.

Försäljning av alla slags förekommande brandredskap. Tillverkning av: *Slangväskor, slanglådor och vattentankar m. m.*

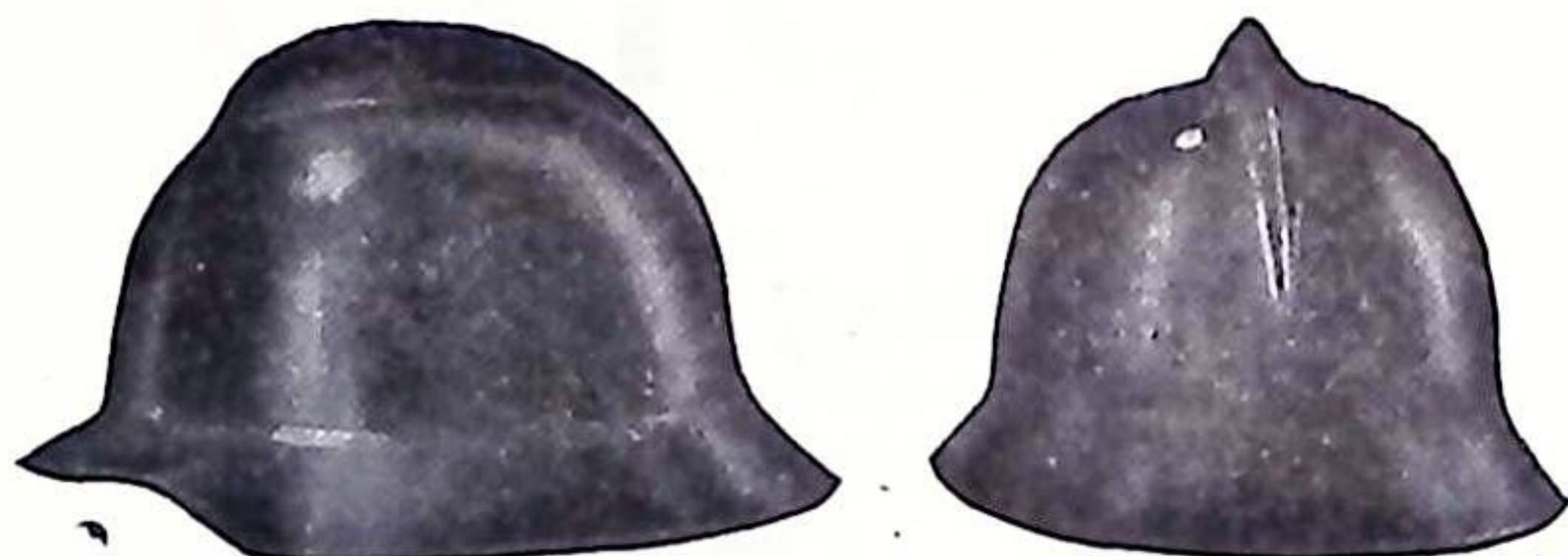
(Begär offert!)

BRANDSKYDDSTEKNISKA BYRAN, KALMAR

Ulfeldsgatan 16

Tel. 129 76 - verkst. 161 76

stålhelmar. C:a 33.000 helmar sålda de senaste 12 åren. Finns för omgående leverans. Gamla helmar, även av andra fabrikat, kunna förse med vår nya inredning.

Jonsreds linneslang samt all övrig brandmateriel till lägsta priser

NYTT HJÄLMAR NYTT MED STÄLLBAR INREDNING

Hjälmen kan inställas för 4 storlekar samt delar därav. Mjuk anliggningsrem som passar alla huvudformer och håller hjälmen stadigt på huvudet utan att trycka. Hjälmen är krymp- och rostfri. Patentsökt. Våra lättmetallshjälmar har 3 gånger bättre värmeskydd än lackerade

BRISSMANS BRANDREDSKA P, Halmstad — Tel. 3333

Tekniska

SPÖRSMÅL

Lätt livräddningsbåt

Vid Östersunds brandkår har behovet av en lätt-hanterlig och effektiv livräddningsbåt, även lämpad för räddningsarbete på svag is, alltmer aktualiserats under de senaste två åren. Med medel, som av Röda Korset ställts till brandkårens förfogande, har denna utrustningsfråga nu lösts.

Båten är av lättmetall med relingar och inredning av trä, i det närmaste flatbottnad samt försedd med flyttankar under sittbräda och tofter, som göra den osänkbar. Längden är c:a 3,15 m., bredden på mitten c:a 1,15 m. och längst bak obetydligt mindre. Vikten är c:a 75 kg. Bärförmågan är trots båtens litenhet avsevärd — vid övning under vindstilla har båten provbelastats med 9 man. Aktertoftens utformning möjliggör för räddaren att stå stadigt längst akterut mot den tvära akterspegeln, vars överkant är försedd med en rulle, vilken underlättar uppdraganget av nödställda akterifrån. Båten är vidare försedd med öglor i för och akter samt med ett par årtullar. Dessa senare ha kompletterats med en enkel spärranordning, som hindrar åran att halka ur. Årona förvaras lätt löstagbara utefter båtens relingar. Slutligen äro 4 st. bärhandtag placerade på relingens insida.

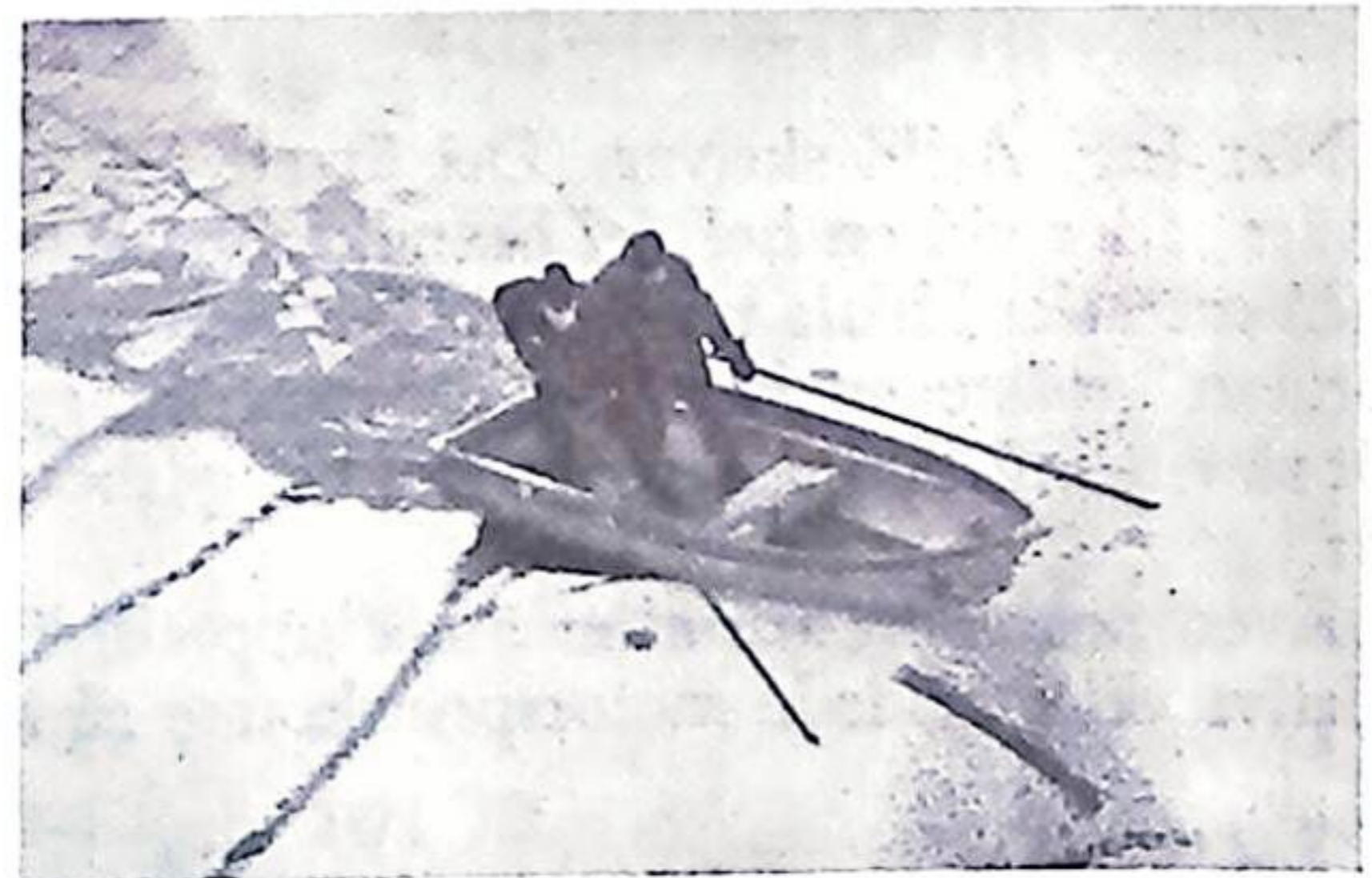
Transportunderredet, som konstruerats anslutande efter båtens form och på vilket båten välves upp och ned som ett lock, har tillverkats på brandkårens verkstad. En stomme av 40 mm U-balkar med flak och sarg av bräder har placerats på ett underrede av bladfjädrar, röraxel och 600×9 gummihjul. En snabbblåsninganordning på ramens bakre kant medger att båten kan frigöras med ett enda handgrepp. Ramen avslutas framtill med en ögla för dragkrok.

Skyddad av båten förvaras på flaket div. materiel, bl. a. en lintrumma med 110 m. draglina, båtshakar, reservåror, kastlina samt livboj. Vidare har anskaffats 2 st. flytvästar av flygvapnets tidigare modell samt isdubbar, ispik och broddar. I egenskap av släpfordon har transportvagnen försetts med stänkskydd och båtens akter med röd reflexanordning.

Vid isräddning betjänas båten av två man, vilka under färden till olycksplatsen iföra sig flytvästar och isbroddar. Efter avbröstning med hjälp av övrig personal förflytta sig räddarna springande ut på isen med båten som en kälke emellan sig, beredda att samtidigt och med överkroppen först kasta sig i båten när isen brister. Genom att belasta båten med armarna och hålla farten uppe kan ofta en vak eller öppet vatten nås utan tidsödande isbrytning. Om däremot ett bälte av bristande is måste forceras, sker detta genom användning av båtshakar, som i ena ändan försetts med vass pik. Räddarna stå då i båtens aktra del, hugga tag med båtshakarna och hala upp fören på iskanten. Isen brytes genom att fören belastas och förflyttningen sker sålunda etappvis till dess öppet vatten eller fast is uppnås. Draglinan, som sitter fäst i båtens för, är under förflyttningen mot vaken även fastgjord i aktern. När målet nåtts omkopplas draget med ett handgrepp till fören, varefter personalen på land eller på fast is snabbt inhalar båt och besättning. Härunder kan behandling av drunknande igångsättas på båtens botten.

Ritning på transportunderrede och snabbblåsning kan vid behov erhållas till självkostnadspris från Östersunds stads brandkår.

P. Sjöstedt.

Ordet fritt

Enklare motorsprutor

I nummer 11/1951 av Brandkårstidskrift ropar sign. Kverulus på enklare motorsprutor och ing. Uno Arild "delar absolut insändarens önskan, att enklare både bil- och sprutkonstruktioner måtte komma fram".

Men är det så säkert att enklare motorsprutor betyder bättre motorsprutor?

Motorn i en Ford av årgång -27 (en i och för sig gammal fin årgång) är betydligt enklare än motorn i Ford -52. Väljer herrarna den förra?

Ifråga om symaskiner, spårvagnar, motorcyklar och tusen andra av dessa oss vardagligen mötande ting, som alla ständigt påminner oss om teknikens s. k. (eller "s. k." för den som så önskar!) framsteg, gäller ju att de i regel gå mot en fulländning som följd av en komplicering, ej som följd av förenkling. De fordrar alla mer och mer skötsel, de bli mer och mer ömtåliga, samtidigt som de dock ger oss mer. Skulle då motorsprutorna utgöra något undantag härifrån?

Bör vi inte i stället hoppas på att de förses med fler finesser? Även om vi då få bereda oss på mer skötsel för att hålla dem i god form.

Det är lustigt detta hur olika uppfattningar vi människor kunna ha om samma ting. Kverulus tycker tydligen inte att dagens motorsprutor är bra. Själv tycker jag precis tvärtom. Lika litet som något annat är motorsprutorna fullkomliga. Men med hänsyn till förhållandena äro de både pålitliga och säkra. Och den 50 % sannolikhet Kverulus talar om består väl av minst en nolla för mycket! Låt oss i rättvisans namn räcka en liten blomma till åtminstone de svenska sprutfabrikerna!

När Ing. Arild skriver "Det är ett fel, som tyvärr råder vid en hel del brandkårer, att varanda man skall hålla på och kladda med motorsprutan" måste en bestämd gensaga inläggas, för så vitt ing. Arild avser en landsbygdsbrandkår.

Även om vi ha tre eller ända upp till fem relativt väl utbildade motorsprutskötare så *kan*

det inträffa, att ingen av dem kommer med vid uttryckningen eller att de eller den av dem som kommer, kommer så sent, att man rimligtvis inte kan vänta på honom vid uttryckningen eller vid framkomsten till vattentaget. Och jag vet att det inte bara *kan* hända utan också att det händer! Vid ett sådant tillfälle är man nog ganska glad om nära nog varje man åtminstone kan konsten att starta sprutan och ha hand om den till dess en ordinarie sprutskötare anländer.

Sedan är väl det ofta också så, att ett av de mest uppskattade övningsmomenten är just detta med motorsprutan. Och det intresset kan man gott taga vara på.

Nu har jag för all del en känsla av, att ing. Arild inte är ensam om sin uppfattning, utan att den stödes av en majoritet. Men dess större anledning för mig att utropa:

Låt så många som möjligt, så ofta som möjligt, så mycket som möjligt, tassa på motorsprutan!

Ty den är *inte* av glas och det vill *nästan* illvilja till för att den tassande skall kunna ställa till några tråkigheter. (Ett gott betyg åt motorsprutorna!).

Och dom där som inte har tid att läsa skötsel-föreskrifterna får säkert intresse för saken om dom bara får hålla på en smula med sprutan!

Till sist efter allt berömmet: Är det inte möjligt att göra sprutorna en smula *lättare*, utan att den goda körbalansen försämras?

L. Kylberg.

Ovanstående har underställts Kverulus, som gör följande kommentar:

Jag beundrar denne insändare för att han på ett så lugnt och sansat sätt framlägger sina synpunkter. Huruvida han har rätt i sin antydning om att ju mera komplicerad sprutan är desto mera driftsäker blir den för landsbygdens maskinister, som ju endast kan ägna liten tid åt vården och *kontrollen*, det är en annan sak, som jag här inte går in på.

Jag tycker heller inte att vi skall räcka en liten blomma till våra svenska sprutfabriker, nej ge dem gärna en stor blomma eller en hel bukett, det tror jag de är värda och mer till — var så god.

Men innan blommorna vissnar, vill jag bara som slutreplik från min sida säga, att det var dock inte detta om blommorna, som ursprungligen ifrågasattes.

Kverulus.

INHALATIONS-*apparat*

Apparaten är av Drägers kända tillverkning. Den transportabla typen i förvaringskoffert av ek är särskilt lämplig att ingå i ambulansutrustning eller i en industrisjukrumsutrustning.

Behandling eller återupplivning av gaskadade, rökförgiftade, drunknade etc. sker snabbast och mest effektivt med syrgas ev. i kombination med kolsyre tillsats.

Utförlig beskrivning på de olika apparaterna erhåller Ni, då Ni begär vårt specialprospekt.

Komplettera Er utrustning för att kunna ge största möjliga hjälp, när det behövs.

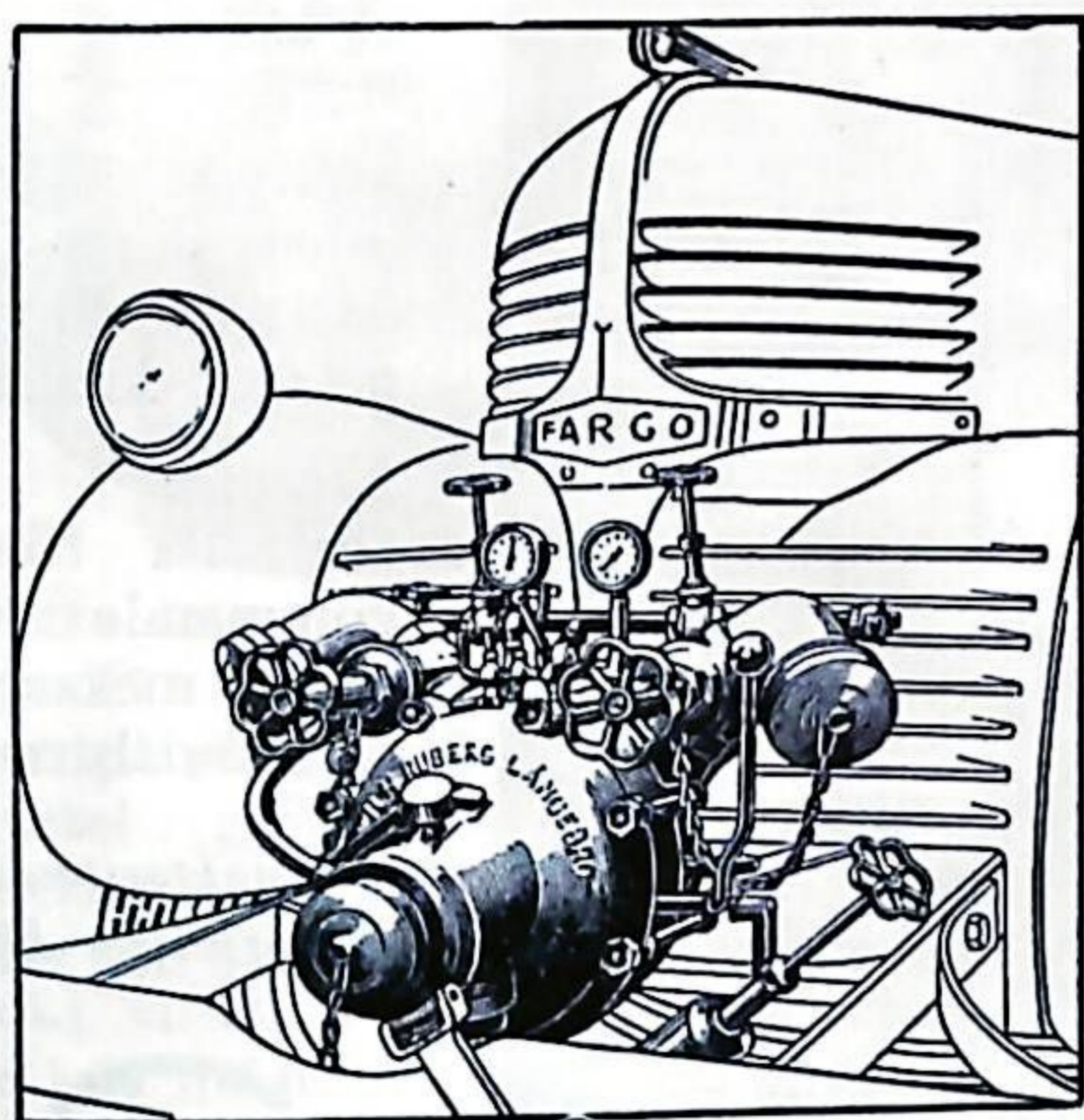

BICAPA
STOCKHOLM

BIRGER CARLSON & Co AB

Kaptensgatan 6 • Telefon (växel): lokalsamtal 67 91 30
STOCKHOLM Ö rikssamtal 62 49 56, 62 49 92

FRONTPUMPAR

för upp till 2000 m/lit.
vid 9 kg/cm²

Med avgasevakuering,
oljekylning och synkr.
koppling till motorn.

Kort leveranstid.

Wilh. Rubergs Fabriks-Aktiebolag

L A N G E B R O

Tel. Kristianstad 101 74 och 101 78

“VIGIL”

CO₂ “KUSTOS”

Brandsprutan med flytande kolsyra och vatten.
(Inga kemikalier)

Godkänd av **Brandtarifföreningen**
efter provningar vid Statens Provnings-
anstalt för användning vid risker, där
släckningsmedlet skall vara vatten.

Svensk tillverkning!

BILLIG, SNABB och ENKEL omladdning.

Kolsyretuben kan laddas från närmast tillgängliga större kol-
syrebehållare.

BRANDREDSKAPSFIRMAN

ODENIUS

AKTIEBOLAG

Ö. Hamngatan 16

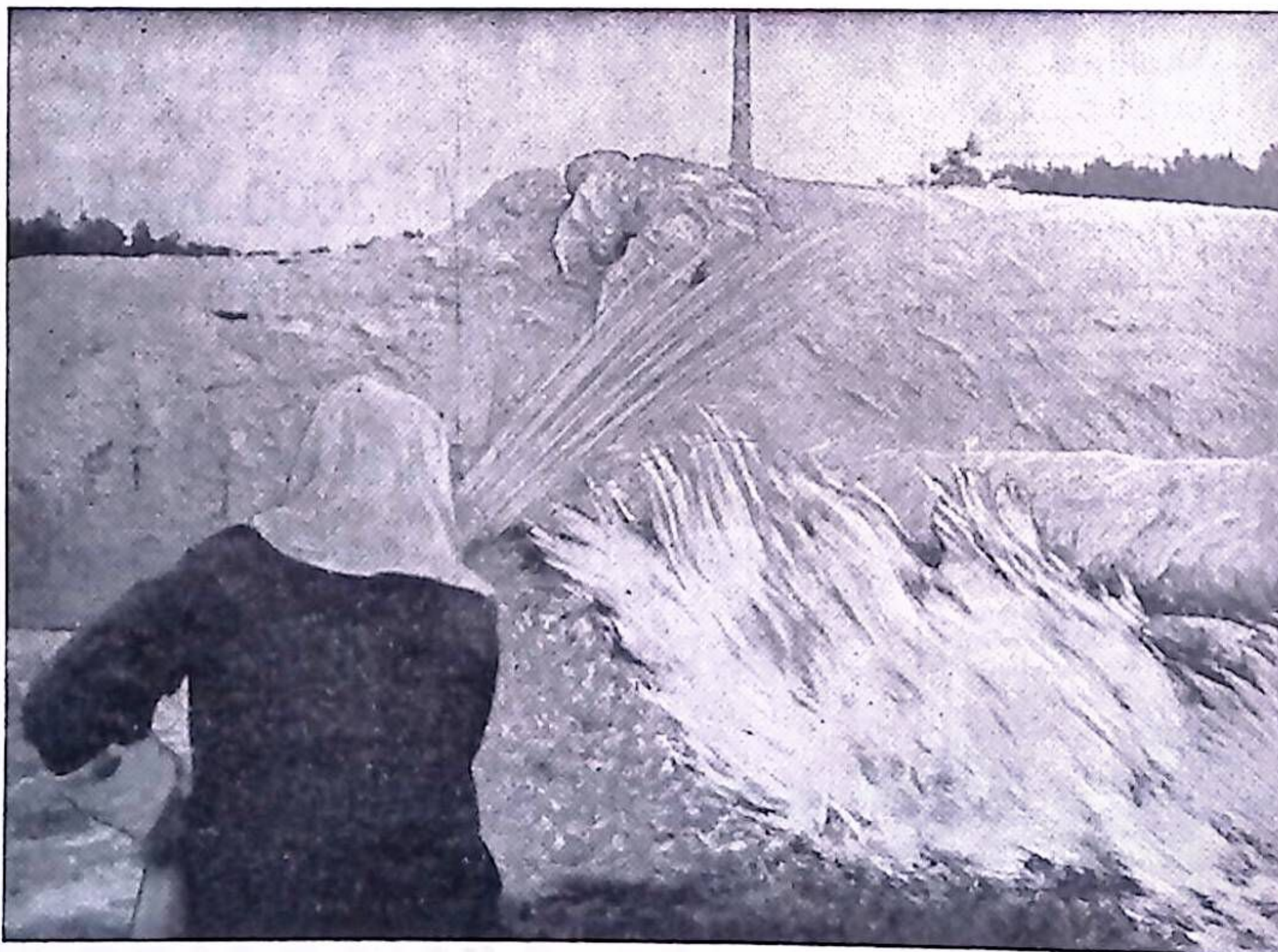
GÖTEBORG

Tel. 13 69 35, 13 69 47, 13 15 96

MEKANO-SKUM -

tryckluftaggregat för *hastigt* ingripande med
såväl *större* som *mindre* Skummängder.

Nyhet!

Sandviks
enhets-skum-
vätska typ 0.51
nu i marknaden

Lämplig
för alla före-
kommande ty-
per av mekanis-
ka skumalstrare

Som auktoriserade
återförsäljare här-
för stå vi gärna
till tjänst med of-
fert och alla upp-
lysningar.

SVENSKA SKUMSLÄCKNINGS

Tel. 23 38 55 (växel)

STOCKHOLM

AKTIEBOLAGET

Birger Jarlsgatan 15

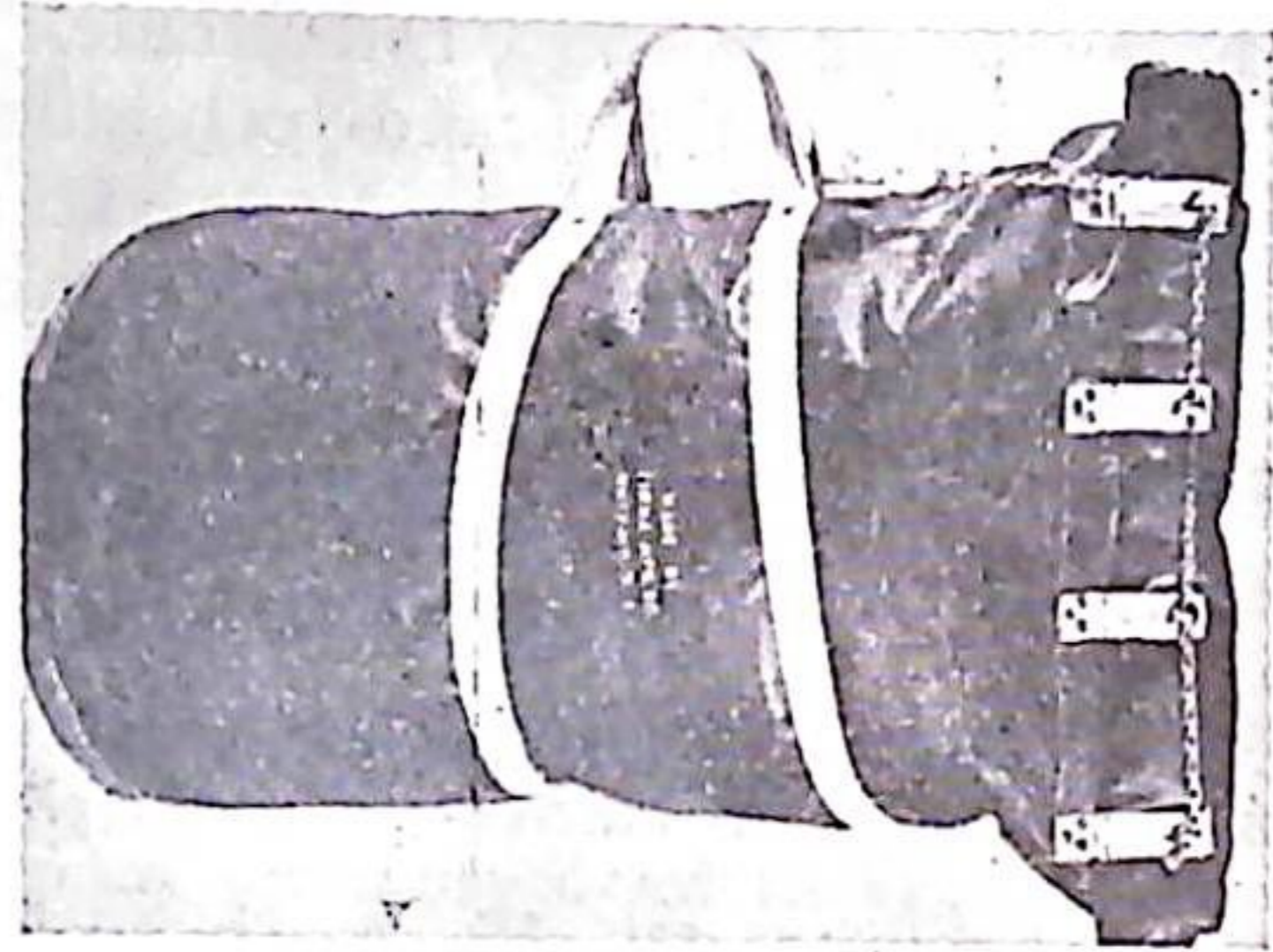
Värdepastsäckar för flygtransporter

Tyvärr händer ju ej så sällan att flygplan störtar och råkar i brand. Den största förlusten är givetvis de människoliv, som därvid oftast spillas, men det kan även vara materiella värden till betydande belopp eller helt oersättliga, som förintas.

Sedan många år tillbaka använder en del banker i U. S. A. specialkonstruerade postsäckar för sina värdeförsändelser vid flygtransporter.

Relativt nyligen har publicerats i en av NFPA:s (National Fire Protection Association, Boston) specialbulletiner en redogörelse för vad som hände ett par dylika värdeförsändelse från Federal Reserve Bank, New York, när en DC-6 störtade i Dallas i november de dessutom tre byggnader, vilka brann ned till grunden.

Den ene försändelsen innehållande 6.200 checkar blev delvis förstörd, men dock ej värre 1949. Flygplanet blev helt förstört och antän-än att 61 % av checkarna fortfarande voro

läsliga. I den andra försändelsen voro endast 39 checkar icke dechifferbara.

Att skadorna på försändelserna ej blevo totala var beroende på att de voro förpackade i "Birpac Crash Bags", säckar gjorda av asbest-

Några data.

Rymd 25 liter. Vikt ca 7 kg. Höjd 45 cm. Bredd 40 cm.

Stort påfyllningslock. Dubbla silar.

Dubbel ryggplåt isolerar ryggen mot kyla.

Effektivt rostskyddad. Användbar även med frostladdningar.

Över 800 Skogs-Tempus hittills levererade.

Ny "pyttspruta" för brandkårer.

För bekämpning av brand i markvegetation och för eftersläckning vid husbränder har brandkårer nu fått ett nytt hjälpmedel — Skogs-Tempus.

Skogs-Tempus som ersätter de hittills använda pyttsprutorna rymmer 25 liter, men bäres förvånansvärt lätt genom att behållaren är formad efter ryggen.

Skogs-Tempus är praktisk bl. a. därigenom att endast *en* man sköter den och han kan ha båda händerna fria, vilket ofta är värdefullt vid eftersläckning.

Pumpen går lätt och ger sluten stråle eller dusch.

Priset är Kr. 150:—.

Begär prospekt med fullständiga uppgifter.

AB SVENSKA TEMPUS

KUNGSGATAN 38 — STOCKHOLM — TEL. 111835

och glasfibrer samt så konstruerade, att de äro motståndskraftiga såväl mot eld som våldsamma stötar.

De vid Dallas-katastrofen använda säckarna voro fyra år gamla. Senare tillverkade "Crash bags" angives vara avsevärt förbättrade.

Det synes som dylika brand- och stötsäkra värdepöstsäckar skulle kunna finna ett avsevärt användningsområde och ej blott för bankförsändelser med flyg. *U. A.*

Bemärkelsedagar

60 år.

1/7 E. Sträng, v. Brandchef, Vadstena.

50 år.

6/7 S. Runius, Överingenjör, Stockholm.

7/7 K. Andersson, v. Brandchef, Kristinehamn.

Brandmästare - vice brandchef

Befattningen som brandmästare, tillika vice brandchef, i Morastrands köping, Kopparbergs län, kungöres härmed till ansökan ledig för tillträde snarast möjligt.

Sökande skall ha förvärvat sådan kompetens, som föreskrives i § 7 i brandstadgan.

Med befattningen följer lön enligt lönegrad 18, ortsgrupp 3, jämte beklädnadsersättning med 300 kronor per år. Pensionsrätt i SKP utan avgift för befattningshavaren.

Befattningshavaren är skyldig underkasta sig bestämmelserna i gällande eller blivande tjänste-, avlönings- och pensionsreglementen ävensom de föreskrifter i övrigt, som äro eller kunna bliva fastställda.

Till brandstyrelsen ställd ansökan, åtföljd av åldersbetyg, meritförteckning och de övriga handlingar, som sökanden önskar åberopa, skall vara inkomna till Morastrands kommunalkontor, Mora, senast den 15 juli 1952.

Närmare upplysningar om befattningen kunna erhållas genom brandchefen, tel. Mora 416.

BRANDSTYRELSEN.

Befattningen såsom

Brandmästare

(långtidsvikariat, tre år, därefter ordinarie) i Luleå kungöres härmed till ansökan ledig.

Sökande skall hava genomgått brandmästarekurs kat. I eller brandchefskurs kat. I vid Statens Brandskola.

Befattningen är placerad i lönegrad 18 i stadens löneplan, innebärande en begynnelselönen av 970 kronor per månad. Härtill kommer fria uniformspersedlar enligt fastställda bestämmelser. Under brandchefens och vice brandchefens semestrar förordnas brandmästaren till vice brandchef, varvid vikariatsersättning utgår.

Till brandchefen ställd ansökan skall, åtföljd av åldersbetyg, styrkt meritförteckning och de övriga handlingar, varmed sökande vill styrka sin kompetens, vara brandchefen tillhanda senast den 30 juni 1952.

På anmodan skall läkarintyg företes.

Ytterligare upplysningar lämnas av Brandchefen i Luleå, telefon 123 01.

BRANDCHEFEN.

Befattningen som

vice Brandchef

tillika brandmästare vid Katrineholms brandkår kungöres härmed till ansökan ledig.

Kompetensfordringar enl. brandstadgan § 7, mom. 1. I övrigt gälla bestämmelserna i brandlag, brandstadga, brandordning för staden samt gällande och blivande tjänste-, avlönings- och pensionsreglementen.

Befattningen är upptagen i 18 lönegraden statens löneplan ortsgrupp III, vartill kommer arvode 500 kr/år som vice brandchef plus beklädnadsersättning f. n. 410 kr/år. Pensionsavgiften betalas av staden.

Befattningshavaren är skyldig bebo tjänstebostad i brandstationen.

Sökande, som för löneklassuppflyttning önskar tillgodoräkna sig tidigare anställning skall angiva detta. Ytterligare upplysningar lämnas av brandchefen tel. 132 50.

Ansökan ställd till brandstyrelsen i Katrineholm skall åtföljd av betyg rörande utbildning och tidigare tjänstgöring vara brandchefen tillhanda senast den 20 juni 1952. Friskbetyg skall vid anfordran företes.

Katrineholm den 8 maj 1952.

BRANDSTYRELSEN.